

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ι. ΝΑΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΕΥΛΟΓΙΑ

Έτος ΙΒ' • ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 2013

Αριθ. Τεύχους 130 - 131

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

01. Ἡ Θεολογία εἶναι τό «κλειδί» καί γιά τή γνώση τῆς Κτίσεως (π. Βασ. Θ. Βολουδάκης)	243
02. Περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (π. Καλλίστρατος Λυράκης)	252
03. Τό Σύμπαν ἔγινε ... τυχαῖα; (π. Βασ. Θ. Βολουδάκης)	255
04. Ἡ «Μιτοχονδριακή θῦα» εἶναι ἡ θῦα τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως (Κώστας Βουγᾶς)	264
05. Ἀδελφοί & Πατέρες, ἄς αὐξήσουμε τίς μερίδες στό Ἱερό Δισκάριο (π. Κων/νος Καλλιανός)	268
06. Οἱ Ποιμένες θά γίνουν ἠθικοί αὐτουργοί κατακρεουργήσεως ἀνθρώπων; (Λέων Μπράνγκ)	269
07. Οἰκουμενικότητα ἀλλά ὄχι Οἰκουμενισμός (π. Γ. Χάας)	275
08. Ἡ εἰκόνα τῆς Ἀναλήψεως (Νινέττα Βολουδάκη)	277
09. Δέν εἶναι λίγα... (π. Κων/νος Καλλιανός)	278
10. Γιά ποιά Πατρίδα κόπτονται οἱ ἀπάτριδες "σωτῆρες" μας (Ἰωάννης Χαραλάμπης)	279
11. Ἡ θρησκευτικότητα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων (Ν. Τσιρώνης)	283

ἐνοριακή ΘΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ

(Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν)

Ἀσκληπιοῦ 38 (Ἀθήνα) Τ.Κ.106.80

Τηλ.:2103612449 - Fax:2103627037 - e-mail: vasvolou@otenet.gr

www.agnikolaos.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Ἱ. Ναός Ἀγ. Νικολάου Πευκακίων

ΕΚΔΟΤΗΣ - Διευθυντής Συντάξεως: π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

Καλλιτεχνική Ἐπιμέλεια: Σαφώ Νίνου

Τυπογραφική Ἐπεξεργασία: Σπύρος Κροντήρης & Δέσποινα Καρζή

ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Ἰωάννης Χαραλάμπης & Αἰκατερίνη Παπαδάκη
εἰς μνήμην

Ἰωάννου Χαραλάμπη & Ἑλένης Παπαδοπούλου

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Ἐπιτρέπεται ἡ μέ ὁποιοδήποτε τρόπο ἀναδημοσίευση τῶν ἀρθρῶν τοῦ τεύχους αὐτοῦ μέ τήν ἀπαραίτητη προϋπόθεση νά ἀναγράφεται στήν ἀναδημοσίευση ἡ πηγή προελεύσεώς τους καθώς καί ὁλόκληρο τό ὄνομα τοῦ συντάκτου τους καί ὄχι μόνο τά ἀρχικά του, μέ τά ὁποῖα τυχόν δημοσιεύονται τά ἀρθρα στό περιοδικό μας.

Ἡ λογική μας, ἀρνεῖται νά τεθῇ ἐκτός λειτουργίας καί νά δεχθῇ ὡς τάχα ἐπιστημονική ἀλήθεια τήν ἐπιστημονική φαντασία!

Η ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ «ΚΛΕΙΔΙ» ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ

Ακουῖμε πολύ συχνά ὅτι ἡ ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ δέν ἀποδεικνύεται μέ τήν λογική, οὔτε κατανοεῖται, ἀλλά γίνεται ἀποδεκτή μέ τήν Πίστη καί τήν καρδιά καί ὅτι ἐκεῖνο πού ἀπόλυτα κατανοεῖται καί ἀποδεικνύεται λέγεται ἐπιστήμη. Αὐτό τό ἰσχυρίζονται, δυστυχῶς, καί πιστοί ἀλλά πρόκειται γιά πολύ μεγάλο ψέμα, δεδομένου ὅτι ὁ Ἰδιος ὁ Θεός τό ἀρνεῖται, ἀφοῦ μᾶς ἔχει προτρέψει γιά τό ἐντελῶς ἀντίθετο. Μᾶς παραγγέλει νά τόν ἀγαποῦμε ὅχι μόνο μέ ὅλη τή δύναμη τῆς ψυχῆς μας ἀλλά καί μέ ὅλη τήν διάνοιά μας! Νά Τόν ἀγαποῦμε βαθειά, μέ ἐπίγνωση. Αὐτό σημαίνει νά Τόν ἀγαποῦμε μέ τήν καρδιά μας ἀλλά μέ καρδιά πού εἶναι ἔδρα τοῦ νοός μας καί ὅχι τοῦ ἀνυπόστατου συναισθήματος.

Ὁ Θεός μας εἶναι ὁ Μόνος πού ἀναπαύει καί χορταίνει τήν λογική καί τήν διάνοιά μας στόν ὑπέρτατο βαθμό καί μᾶς καλεῖ νά Τόν γνωρίσουμε καί νά Τόν πιστέψουμε, ἀφοῦ μᾶς ἔχει ἤδη ἀποκαλύψει καί ἀποδείξει τά πάντα «πολυμερῶς καί πολυτρόπως», ἰδιαιτέρως δέ ὅσα ἀφοροῦν ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, δηλαδή, τά ὅσα ἔχει πράξει ἀλλά καί ὅλα ἐκεῖνα πού πρόκειται νά πράξη γιά μᾶς.

Οἱ Πράξεις τοῦ Θεοῦ, οἱ Ἐνέργειές Του στόν κόσμο μας δέν εἶναι μόνο κατανοητά ἀλλά εἶναι καί ἱστορικά γεγονότα, ἀναντίρρητα καί ἀναμφισβήτητα. Ὁ Χριστός καί Θεός μας δέν δίδαξε οὔτε ὑποσχέθηκε τίποτα χωρίς προηγουμένως νά μᾶς τό ἀποδείξει καί νά μᾶς τό ἐπιβεβαιώσῃ στήν πράξη.

Ὅσοι, συνεπῶς, ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ Πίστη στόν Θεό δέν στηρίζεται στήν λογική πρέπει νά γνωρίζουν ὅτι μιλοῦν γιά τόν Θεό τῆς φαντασίας τους καί ὅχι γιά τόν Ἀληθινό Θεό μας. Ἔτσι, πιστεύοντες σέ ἓνα Θεό μόνο τοῦ καρδιακοῦ συναισθήματος καί ὅχι τῆς καρδιακῆς λογικῆς, ἔχουν τήν εὐχέρεια νά Τόν τροποποιοῦν

καί νά Τόν προσαρμόζουν στίς ἀντιλήψεις καί στίς διαστροφές κάθε ἐποχῆς, χωρίς νά δεσμεύονται καί νά ὑποχρεώνονται νά ὑπακούουν στίς ὁδηγίες Του.

Γιά τούς ἀνθρώπους πού δέν νοιώθουν τήν καρδιά τους ὡς ἔδρα τοῦ νοός τους ἀλλά λειτουργοῦν τό συναίσθημά τους ξεχωριστά ἀπό τήν ὑπόλοιπη ὑπαρξή τους σάν τό μοναδικό γι' αὐτούς γνωστικό ὄργανο, Θεός καί θεϊκές Του ὁδηγίες εἶναι μόνο ἐκεῖνα πού ταιριάζουν, συμβιβάζονται, ἐγκρίνονται καί γίνονται ἀποδεκτά ἀπό τό ἀνερμάτιστο καί ἄστατο συναίσθημά τους.

Τέτοιοι ἄνθρωποι, πού νοιώθουν τήν Πίστη μόνο συναισθηματικά, ὑπάρχουν πολλοί στίς μέρες μας καί γι' αὐτό, ἀκόμη καί μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων ἔχουν δημιουργηθεῖ χάσματα δοξασιῶν, ἀντιλήψεων, πεποιθήσεων καί πρακτικῶν. Ἀπό αὐτήν τήν αἰτία ἔχει διαμορφωθεῖ ἓνα Προτεσταντικό πορτρέτο τῆς σύγχρονης Ὁρθοδοξίας, ὅπου δεσπόζει ἡ Πιραντελλική ἔκφραση «**ἔτσι εἶναι, ἂν ἔτσι νομίζετε!**».

Πῶς εἶναι δυνατόν νά ἰσχυριζόμαστε ὅτι εἴμαστε Ὁρθόδοξοι, ἐνῶ δέν φροντίζουμε νά θεμελιώσουμε τήν Πίστη μας «**ἐπὶ τήν πέτραν**» τῆς ἐπιγνώσεως, ἀλλά τήν στηρίζουμε μόνο «**ἐπὶ τήν ἄρμον**» τῶν συναισθημάτων μας; Ὁ Χριστός «**θέλει πάντα σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν**» καί αὐτό δέν ἐπιτυγχάνεται μόνο μέ τήν ἐγκάρδια ἀποδοχή τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά, κυρίως, μέ τήν ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ μεταποίηση τοῦ ἀνθρωπίνου νοός σέ «**νοῦν Χριστοῦ**».

Βεβαίως, ὅπως ἤδη ἔγινε σαφές, ὅταν ὁμιλοῦμε γιά λογική, δέν ἐννοοῦμε τήν λογική τοῦ Ἀριστοτέλη, τοῦ Κάντ ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου σοφοῦ ἢ φιλοσόφου. Ἐννοοῦμε τήν λογική πού προέρχεται καί φωτίζεται ἀπό τόν **Θεόν Λόγον** καί γι' αὐτό δέν εἶναι ἀποσπασματική, μονόπλευρη καί περιορισμένη, ἀλλά λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τῆς ὅλα τά πραγματικά, ὑπαρκτά καί ἱστορικά στοιχεῖα, τά συνθέτει, τά συσχετίζει καί τά συνδυάζει, ὥστε τό συμπέρασμα νά εἶναι πραγματικό καί ἀληθινό καί ὄχι συμπέρασμα ἀλληλοσυγκρουόμενο, παθολογικό, ἰδεοληπτικό, σκόπιμο ἢ πανοῦργο.

Δυστυχῶς, κάποιοι σύγχρονοι θεολόγοι –καί δέν εἶναι λίγοι– ἐπηρεασμένοι ἀπό τό ἐκκοσμικευμένο Παπικό καί Προτεσταντικό

περιβάλλον, ἔχουν προσχωρήσει στήν λογική τοῦ Ἀριστοτέλη (τόν ὁποῖον ἔχουν στήν πράξη ἀνακηρύξει «τρίτον καί δέκατον τῶν Ἀποστόλων», ὅπως χαρακτηριστικά ἐκφράζεται ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γιά τούς ὁμοίους τους τῆς ἐποχῆς του), στήν συναισθηματική λογική καί στήν λογική τῆς σκοπιμότητος τῶν κατ' εὐφημισμὸν ἀποκαλουμένων ἐπιστημόνων.

Ἔτσι, οἱ θεολόγοι αὐτοί, σκεπτόμενοι μέ τήν περιορισμένη καί κακοποιημένη λογική τοῦ κόσμου, θεώρησαν ὅτι ἡ Θεολογία ἀσχολεῖται μόνο μέ τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί ὄχι μέ ὁλόκληρη τήν Κτίση. Λησμόνησαν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας διατηρεῖ ἀδιάσπαστη τή σχέση κάθε ψυχῆς μέ τήν Κτίση καί τόν Θεό, γιατί ὅλα αὐτά δέν χωρίζονται, καί, χωρίς νά τό καταλάβουν, ἀπέκτησαν τήν Προτεσταντική ἀντίληψη γιά τόν Θεό καί τήν Κτίση, ὅπου ἡ ἀρμοδιότητα τοῦ Θεοῦ περιορίσθηκε μόνο σέ μιά σφαῖρα μύθου καί παραμυθιοῦ, ὅπου ὁ καθένας κάνει ὅ,τι νομίζει, στόν χῶρο δέ τοῦ ἐπιστητοῦ ἀνέλαβε ἡ Ἐπιστήμη νά ἀποφαίνεται μέ χειροπιαστές –ὅπως ἰσχυρίζεται– ἀποδείξεις. Ἐπειδή, ὅμως, ὁ Θεός μας, πού «ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται» δέν εἶναι μόνο «ἡ ἀπαρχή τῶν κεκοιμημένων», ἀλλά εἶναι καί «Πρωτότοκος τῆς Κτίσεως καί Δημιουργός πάντων τῶν γεγονότων», βρίσκεται συνεχῶς μπροστά στούς ἐπιστήμονες καί τούς ὑπενθυμίζει πόσο ἀνίσχυρη καί ἀναποτελεσματική εἶναι ἡ “ἐπιστημονική” τους μέθοδος, ἐπενόησαν στήν ἐποχή μας τή σύζευξη ἐπιστημονικῶν δεδομένων μέ φανταστικές θεωρίες –πού ὑποκαθιστοῦν τήν Ἀλήθεια– ὥστε νά ἐκδιωχθῇ, ἐπὶ τέλους(!), ὁ Θεός ἐντελῶς ἀπό τούς ἀνθρώπους!

Μέσα σ' αὐτήν τήν πνευματική αὐτοαυχμαλωσία τους οἱ θεολόγοι μας δέν δυσκολεύθηκαν νά υἱοθετήσουν ἀπόλυτα τήν περί Δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος φαντασιόπληκτη θεωρία τῆς «Μεγάλης Ἐκρήξεως» (**Big Bang theory**), ὅπως, ἐπίσης, καί τό μύθευμα «Θεωρία τῆς Ἐξελίξεως», χωρίς νά διστάσουν νά ὑποβιάσουν τήν Παλαιά Διαθήκη ἀπό Θεόπνευστο Ἱστορικό βιβλίο, σέ βιβλίο ἀλληγορικό, φιλοσοφικό, συναισθηματικό καί μεταβαλλόμενο! Δέν ἀνησυχοῦν γιά τά ἀλλεπάλληλα λογικά σφάλματα τῶν θεωριῶν τους, πού στρέφονται ἐναντίον αὐτῶν τῶν ιδίων πού τίς διατυπώνουν. Τούς ἀρκεῖ ὅτι ἔτσι καταφέρνουν –κατά τήν γνώμη τους– νά ἀποτινάξουν τήν μειονεξία πού τούς δημιουργεῖ ἡ

κομπλεξική πεποίθησή τους ότι η Θεολογία είναι κατώτερη από όλες τις άλλες επιστήμες!

Όμως, μέ αυτόν τόν τρόπο δέν αποτινάσσεται οὔτε ἐξαλείφεται ἡ μειονεξία. Ἀπλῶς παραμένει καί τούς συσκοτίζει ἀκόμη πιά πολύ. Ἐτσι, δέν μπορούν νά καταλάβουν ὅτι ἡ Θεολογία δέν εἶναι “παρακατιανή” ἀλλά **εἶναι τό κλειδί καί ἡ πυξίδα** γιά τήν ἀληθινή γνώση τῆς Κτίσεως καί ὅχι οἱ λεγόμενες ἐπιστήμες, πού, ὅπως οἱ ἴδιες κατά καιρούς παραδέχονται (ὅταν ἀναγκάζονται νά ὁμολογήσουν λανθασμένες θεωρίες, ἐκτιμήσεις καί πρακτικές τοῦ παρελθόντος τους), περισσότερο **εἰκάζουν** καί ὑποθέτουν, παρά **ἐπίστανται**(=γνωρίζουν καλά).

Τά πράγματα εἶναι ἀπλᾶ καί αὐτονόητα. Ἀφοῦ ὁ Δημιουργός τοῦ Παντός εἶναι ὁ Θεός καί ὁ Θεός παρέδωσε **«τό πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς»** στήν Ἐκκλησία Του, καί τό πλήρωμα αὐτό τῆς Θεότητος εἶναι ὁ Χριστός μας, ὁ Ὅποιος εἶναι καί ἡ **«Ἀνακεφαλαίωσις ὅλης τῆς Κτίσεως»**, εἶναι εὐνόητο ὅτι καί ἡ Ἀλήθεια τῆς Κτίσεως καί ἡ γνώση τῆς φύσεως τῶν ὄντων ἔχει ἀποταμιευθεῖ στήν Ἐκκλησία καί ὅχι στά ἐπιστημονικά ἐργαστήρια.

Πῶς ὁ Μέγας Βασίλειος **«τὴν φύσιν τῶν ὄντων ἐτράνωσεν»**; Πῶς, ὅχι μόνο ἐγνώρισε ἀλλά καί **«ἐτράνωσεν»** αὐτό πού οἱ ἐπιστήμονες τῆς ἐποχῆς του ἀγνοῦσαν, ἂν δέν εἶχε ἀντλήσει ἀπό τό Ταμεῖον Γνώσεως τῆς Ἐκκλησίας; Ἄν οἱ ἐπιστήμονες, φερ' εἰπεῖν, εἶχαν διαβάσει τήν Παλαιά Διαθήκη καί τήν ἐρμηνεία τῆς **«Ἐξαημέρου»** τοῦ Μεγάλου Βασιλείου δέν θά περίμεναν μέχρι τό **...1911** γιά νά διαπιστώσουν ὅτι ὑπάρχει φῶς πού δέν προέρχεται ἀπό τόν ἥλιο καί τά ἡλιακά συστήματα!

Αὐτό πού ἀνακάλυψαν οἱ ἐπιστήμονες τόν 20ον αἰῶνα(!) ἔχει γραφεῖ στό βιβλίο τῆς **Γενέσεως** πρὶν ἀπό 3.000 καί πλέον χρόνια! Ἐχει γραφεῖ σαφῶς ὅτι τήν πρώτη ἡμέρα τῆς Δημιουργίας **«εἶπεν ὁ Θεός γενηθήτω φῶς καί ἐγένετο φῶς»** καί, τήν Τετάρτη ἡμέρα, **«εἶπεν ὁ Θεός γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαύσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνά μέσον τῆς ἡμέρας καί ἀνά μέσον τῆς νυκτός...Καί ἐποίησεν ὁ Θεός τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους...»**, οἱ ὅποιοι τροφοδοτοῦνται συνεχῶς ἀπό τό προϋπάρξαν ἀπό αὐτοὺς Φῶς, γιά νά

μήν ἐξαντλοῦνται!

Ἡ μυωπία, ὅμως, τῶν ἐπιστημόνων συνεχίζεται, γιατί ἡ ἀλαζονεία τους τοὺς ὀδηγεῖ νά θέλουν, ἂν ἦταν δυνατόν, νά ξαναδημιουργήσουν ἀπό τήν ἀρχή τά πάντα μέ τή δική τους ἐπιστημοσύνη καί ὄχι τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό, παρά τό ὅτι μετά τήν “ψηλάφησή τους” βεβαιώθηκαν ὅτι ὄντως ὑπάρχει ἄλλο φῶς ἐκτός τῶν ἡλιακῶν συστημάτων, συνεχίζουν νά παραπλανῶνται, νομίζοντας ὅτι τό φῶς αὐτό εἶναι ...κατάλοιπο τῆς «Μεγάλης Ἐκρήξεως»!

Δέν ταπεινῶνονται στόν Δημιουργό μας, παρ' ὅτι διαπιστώνουν συνεχῶς ὅτι ἡ ἀμφισβήτηση τοῦ λόγου τῆς Ἀγίας Γραφῆς τοῦ τοὺς καθυστέρησε χιλιετίες ἀπό τή γνώση τοῦ Σύμπαντος καί συνεχῶς τοὺς καθυστερεῖ, στερώντας τοὺς τήν ἐπιστημονική Ἀλήθεια. Μόλις τό ...1970 ἀνακάλυψαν οἱ ἐπιστήμονες αὐτό πού ὁ Θεός ἔχει ἀποκαλύψει σέ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἀπό τό 1800 π.Χ. μέ τό στόμα τοῦ Μωϋσῆ! Ἀνακάλυψαν ὅτι τό Σύμπαν ...ἔχει ἀρχή, δημιουργήθηκε καί κάποτε θά πάψῃ νά ὑπάρχει(!), ἐνῶ θεωρεῖται πιά παλιά ἰδέα (σύμφωνα μέ τή διατύπωση τοῦ διάσημου **Stephen Hawking**) ὅτι τό Σύμπαν ὑπῆρχε καί θά παραμένῃ γιά πάντα ἀμετάβλητο!

Νά ἐπαναλάβουμε, ὅμως, ὅτι καί ἡ γνώση αὐτή, πού τόσο καθυστερημένα ἀπέκτησαν οἱ ἐπιστήμονες (ψηλαφῶντες στό σκοτάδι τῆς ἀγνωσίας –γιατί δέν πιστεύουν ὅτι ὁ Θεός πρέπει νά γίνῃ καί δικός τους Διδάσκαλος–), εἶναι ἀναμεμειγμένη μέ φαντασίες καί εἰκασίες, κυρίως δέ, εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ μύθου τῆς «Μεγάλης Ἐκρήξεως»!

Εἶναι ὁ θεολογικός κομπλεξισμός ἀλλά καί ἡ ἀπομάκρυνση κάποιων θεολόγων τῶν ἡμερῶν μας ἀπό τό ἦθος καί τήν πνευματική ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας πού τοὺς διαμόρφωσε τήν σκέψη ὅπως τοῦ Λουθήρου καί τῆς ἀτέλειωτης ἀλυσίδας τῶν “κοιλιοπνεύστων” θεολογούντων, μέ ἀποτέλεσμα νά διαβάζουμε κάθε τόσο στά συγγράματά τους ἢ νά ἀκοῦμε ἀπόψεις τους πού εἶναι γιά “νά τραβᾷς τά μαλλιά σου”! Πρόσφατα ἀκούσαμε, μάλιστα, ὅτι καί οἱ ἄγγελοι δέν εἶναι ...ὑπαρκτά δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ(!) ἀλλά συμβολισμοί πνευματικῶν πραγματικοτήτων, ὅπως οἱ συμβολισμοί τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μυθολογίας καί φιλοσοφίας! Τί κι' ἂν ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος γράφει ὅτι οἱ ἄγγελοι «εἰσὶ λειτουργικά

πνεύματα πρὸς διακονίαν ἀποστελλόμενα»; Τί κι' ἂν ὁλόκληρη ἡ Ἁγία Γραφή –Παλαιά καὶ Καινὴ Διαθήκη– βρίθουν ἱστορικῶν γεγονότων, στὰ ὁποῖα πρωταγωνίσθησαν ἄγγελοι; Τί κι' ἂν ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ἔγινε ἀπὸ τὸν Ἀρχάγγελο Γαβριὴλ καὶ ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ γνωστοποιήθηκε ἀπὸ ἀγγέλους; Ὅλα αὐτὰ ἀφήνουν ἀδιάφορο τὸ τεταραγμένο πνεῦμα τῶν συγχρόνων διανοητῶν, πού δέν δηλώνουν τοῦλάχιστον ἄθεοι καὶ νά “ἀφήσουν ἡσυχὴ” τὴν θεολογία!

Εἶναι πιά πασιφανές ὅτι στὴν ἐποχὴ μας ὁ **διάβολος ἔχει κατορθώσει νά πλήξη καίρια τὴν λογικὴ τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων.** Ἐξ ἄλλου, αὐτὴ εἶναι ἡ βασικὴ τακτικὴ του. Εἶναι «ὁ **φθορεὺς τῶν φρενῶν**». Μέσω αὐτῆς τῆς φθορᾶς ὑπαγορεύει τὰ ψεύδη του καὶ τίς διαστροφές του. Χωρὶς τὴν φθορά τῶν φρενῶν, κανεὶς ἄνθρωπος δέν θά πίστευε τοὺς ψιθυρισμούς του, γιὰ αὐτὰ πού ὑπαγορεύει εἶναι ψεύτικα καὶ ἀνυπόστατα. Γι' αὐτὸ δέν πλήττει τίς δοξασίες καὶ τὰ πιστεύματα τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ τὴν λογικὴ τους, γιὰ ἂν ἔπληττε τίς δοξασίες θά μπορούσαν οἱ ἄνθρωποι μέ τὴν λογικὴ τους νά ἀντιτάξουν ἐπιχειρήματα καὶ νά ὑπερασπισθοῦν τὴν Πίστη τους. Πλήττοντας τὴν λογικὴ τῶν ἀνθρώπων ὁ διάβολος κατορθώνει νά τοὺς κοιμίσει ὅτι βαδίζουν σωστά, ἀκολουθώντας τὴν Ὁρθοδοξία, γνωρίζει, ὅμως, πολὺ καλὰ ὅτι μέ προβληματικὴ λογικὴ ἢ ἐπακολούθηση τῆς Ὁρθοδοξίας ἐξελίσσεται σέ μιά τραγελαφικὴ καὶ ἐπικίνδυνη ὑπόθεση. Ἔτσι βγαίνει διπλᾶ κερδισμένος, γιὰτί, ἀφ' ἐνός μέν ἔχει ἀχρηστεύσει τὸ ὄργανο μέ τὸ ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος φθάνει στὴν ἐπίγνωση τῆς Ἀληθείας, καί, ἀφ' ἐτέρου, γιὰτί οἱ ἴδιοι οἱ Ὁρθόδοξοι ἀλλοιώνουν τὴν Πίστη τους παρασυρόμενοι ἀπὸ τὰ ὑποκινούμενα ἀπ' αὐτόν “τερτίπια” τοῦ μυαλοῦ τους.

Τὸ λυπηρὸ εἶναι ὅτι ἡ φθορά τῆς λογικῆς ἔχει δημιουργήσει ἤδη μιά ἐπιστημονικοφανῆ θεωρία καὶ πλούσια βιβλιογραφία μέ παγκόσμια διάδοση καὶ ἀποδοχή, λόγῳ τῶν πολλῶν χρημάτων καὶ τῶν **Μέσων Ἑνημερώσεως** τοῦ «ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου», ὁ ὁποῖος παρ' ὅτι «ἐβλήθη ἔξω» ἀπὸ τὸν Χριστό, εἰσῆλθε πάλι μέ τίς ψήφους τῶν ἀνθρώπων καὶ κυβερνάει τὸν κόσμο.

Ἡ νέα αὐτὴ ἐπιστημονικοφανὴς Βαβέλ ἔχει παρασύρει καὶ νουνεχεῖς πνευματικούς καὶ πιστοὺς ἀνθρώπους στό νά ὑποστη-

ρίζουν στά συγγράματά τους ὅτι ἡ θεωρία τῆς «Μεγάλης Ἐκρήξεως» δέν προσκρούει στήν Ἁγία Γραφή! Νά προστεθῇ δέ ὅτι ὅσοι ὑποστηρίζουν τήν «Μεγάλη Ἐκρηξη» ὑποστηρίζουν ὑποχρεωτικά καί τήν «Θεωρία τῆς Ἐξελίξεως», ἀπό τήν ὁποία κάποιοι Ὁρθόδοξοι ἐπιχειροῦν νά ἀποστασιοποιηθοῦν, χωρίς, ὅμως, νά μποροῦν νά γεφυρώσουν ἐπιστημονικά τό χάσμα ἀπό τήν «Μεγάλη Ἐκρηξη», πού ὑποστηρίζουν, μέχρι τό βιβλίο τῆς «Γενέσεως».

Ἀλήθεια, δέν θά ἀσεβήσουν κατά τῆς συνομιλίας τοῦ Θεοῦ μέ τόν Ἰώβ γιά τή Δημιουργία τοῦ Κόσμου ἂν τήν ἐκλάβουν ὡς ἀλληγορική; Καί ἂν δέν τήν χαρακτηρίσουν ἀλληγορική ἀλλά ἱστορική, ὅπως καί εἶναι, πῶς θά ταιριάξῃ μέ τίς τᾶχα ἐπιστημονικές θεωρίες πού ἀκολουθοῦν σάν τήν “τελευταία λέξη τῆς ἐπιστήμης”; Ἄν, πάλι, δέν θεωρήσουν τή συνομιλία αὐτή ἱστορικό γεγονός, δέν θά χωρισθοῦν ἀπό τήν Ἐκκλησία μας πού τήν ἔχει καταγράψει καί τήν προβάλλει ὡς ἀποδεικτικό τῆς Δημιουργίας, καί, μάλιστα, κατά τήν ἐπίσημη ἡμέρα τῆς Μ. Παρασκευῆς;

Κάποιοι, βεβαίως, μπορεῖ νά ἀρνοῦνται ἀκόμη καί τό ὅτι ὁ Θεός μιλάει στούς ἀνθρώπους καί νά τό ἐννοοῦν ἀλληγορικά, ἐμεῖς, ὅμως, δέν μπορούμε νά ἀρνηθοῦμε αὐτό πού γνωρίσαμε στήν Ἐκκλησία, γιατί εἶχαμε πνευματικό τόν π. Σίμωνα, πού τοῦ μιλοῦσε ὁ Θεός!

Ἄς ἀναμετρηθοῦν, λοιπόν, οἱ ἐπιστήμονες αὐτοί μέ τήν ὄντως Σοφία γιά νά διαπιστώσουν τό χάσμα πού χωρίζει τόν Θεό μας ἀπό τούς λογισμούς τῶν θνητῶν καί ἄς μᾶς ἐξηγήσουν πού χωροῦν καί πῶς συνδυάζονται οἱ καινοφανεῖς θεωρίες πού δέχονται ὡς ἐπιστήμη, μέ τήν ἐξιστόρηση τοῦ Θεοῦ στόν Ἰώβ:

«ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τήν ὁσπὴν σου, ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. 4 ποῦ ἦς ἐν τῷ θεμελιοῦν με τήν γῆν; ἀπάγγελον δέ μοι εἰ ἐπίστη σύνεσιν. 5 τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς, εἰ οἶδας; ἢ τίς ὁ ἐπαγαγὼν σπαρτίον ἐπ’ αὐτῆς; 6 ἐπὶ τίνος οἱ κρίκοι αὐτῆς πεπήγασι; τίς δέ ἐστὶν ὁ βαλὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ’ αὐτῆς; 7 ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα, ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλη πάντες ἄγγελοί μου. 8 ἔφραξα δέ θάλασσαν πύλαις, ὅτε ἐμαιοῦτο ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐκπορευομένη. 9 ἐθέμην δέ αὐτῇ νέφος ἀμφίαςιν, ὁμίχλη δέ αὐτὴν ἐσπαργάνωσα. 10 ἐθέμην δέ αὐτῇ ὅρια, περιθεῖς

κλειῖθρα καὶ πύλας. 11 εἶπα δὲ αὐτῇ· μέχρι τούτου ἐλεύσῃ καὶ οὐχ ὑπερβήσῃ, ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσεται σου τὰ κύματα. 12 ἢ ἐπὶ σοῦ συντέταχα φέγγος πρωϊνόν; ἑωσφόρος δὲ εἶδε τὴν ἑαυτοῦ τάξιν 13 ἐπιλαβέσθαι πτερύγων γῆς, ἐκτινάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς; 14 ἢ σὺ λαβὼν γῆν πηλὸν ἔπλασας ζῶον καὶ λαλητὸν αὐτὸν ἔθου ἐπὶ γῆς; 15 ἀφεῖλες δὲ ἀπὸ ἀσεβῶν τὸ φῶς, βραχίονα δὲ ὑπερηφάνων συνέτριψας; 16 ἦλθες δὲ ἐπὶ πηγὴν θαλάσσης, ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου περιεπάτησας; 17 ἀνοίγονται δέ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ ἄδου ἰδόντες σε ἔπτηξαν; 18 νενουθέτησαι δὲ τὸ εὖρος τῆς ὑπ' οὐρανόν; ἀνάγγειλον δὴ μοι, πόση τίς ἐστι; 19 ἐν ποίᾳ δὲ γῇ αὐλίζεται τὸ φῶς; σκότους δὲ ποῖος ὁ τόπος; 20 εἰ ἀγάγοις με εἰς ὅρια αὐτῶν; εἰ δὲ καὶ ἐπίστασαι τρίβους αὐτῶν; 21 οἶδας ἄρα ὅτι τότε γεγέννησαι, ἀριθμὸς δὲ ἐτῶν σου πολὺς; 22 ἦλθες δὲ ἐπὶ θησαυροὺς χιόνος, θησαυροὺς δὲ χαλάζης ἐώρακας; 24 πόθεν δὲ ἐκπορεύεται πάχνη ἢ διασκεδάννυται νότος εἰς τὴν ὑπ' οὐρανόν.... 28 τίς ἐστὶν ὑετοῦ πατὴρ; τίς δὲ ἐστὶν ὁ τετοκῶς βώλους δρόσου, 29 ἐκ γαστρὸς δὲ τίνος ἐκπορεύεται ὁ κρύσταλλος; πάχνην δὲ ἐν οὐρανῷ τίς τέτοκεν;» (κεφ.38).

Δέν μᾶς ἐξηγοῦν οἱ Ὁρθόδοξοι ἐπιλεκτικοί, πού παρακάμπτουν τεχνηέντως τό βιβλίον τοῦ **ΙΩΒ**, τό πῶς ἔγινε ἡ «**Μεγάλη Ἑκρηξη**»; Ἀπό ἄκτιστη ἢ ἀπό κτιστή ἐνέργεια; Ἐάν ἡ «**Μεγάλη Ἑκρηξη**» ἔγινε ἀπό ἄκτιστη ἐνέργεια, πῶς κατεγράφη, πῶς προσεγγίζεται μέ κτιστά μέσα καί πῶς εἶναι δυνατόν ἡ ἄκτιστη ἐνέργεια νά ἀναπαραχθῇ σέ κτιστά ἐργαστήρια μέ κτιστά μέσα, ὅπως ἐπιχειρεῖται τά τελευταῖα χρόνια;

Ἐάν κατὰ τοὺς Πιστοὺς ἐπιστήμονες ἡ «**Μεγάλη Ἑκρηξη**» ἔγινε ἀπό κτιστή ἐνέργεια, ἔγινε ἀπό προϋπάρχουσα τῆς Δημιουργίας ἐνέργεια; Ἄρα ἔχουμε Δημιουργία πρό τῆς Δημιουργίας; Ἡ μήπως θεωρεῖται ἡ κτιστή αὐτή ἐνέργεια ὡς ἄϊδιος, ὅπως ἰσχυρίζετο πλῆθος αἰρετικῶν; Ἐάν δέν προῆλθε ἡ Δημιουργία ἀπὸ τὴν «**Μεγάλη Ἑκρηξη**» ποιὸς ὁ σκοπὸς τῆς «**Μεγάλης Ἑκρηξεως**»;

Ἐάν προῆλθε ἡ Δημιουργία ἀπὸ τὴν «**Μεγάλη Ἑκρηξη**», ποιά ἡ ἀξία καί ἡ Ἀλήθεια τοῦ βιβλίου τῆς «**Γενέσεως**», ἀφοῦ κατὰ τό βιβλίον αὐτό ἡ Δημιουργία ἔγινε σταδιακά καί σέ ὀρι-

σμένα χρονικά διαστήματα ἡμερῶν καί ὄχι αὐτομάτως, ὅπως ὑπαγορεύει ἡ «Μεγάλη Ἑκρηξη»; Σέ ποιά φάση, ἀλήθεια, τῆς «Μεγάλης Ἑκρήξεως» ἔγινε αὐτό πού εἶπε ὁ Θεός στόν Ἰώβ: «ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα, ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλη πάντες ἄγγελοί μου»;

Ἐάν, πάλι, προῆλθε ἡ Δημιουργία ἀπό τήν «Μεγάλη Ἑκρηξη», προκειμένου νά συμφωνήσῃ ὁ πιστός ἐπιστήμονας μέ τό βιβλίο τῆς «Γενέσεως» δέν θά πρέπη νά παραδεχθῇ ὅτι ἔγιναν ἀλλεπάλληλες ἐκρήξεις καί ὄχι μία ἑκρηξη; Ὑπάρχει, ὅμως, τέτοια ἐπιστημονική θεωρία; Ὁχι, βέβαια! Ἐπίσης, ποιά ἑκρηξη μπορεῖ νά δημιουργήσῃ κάτι; Μέ ποιά ἐπιστημονικά ἐπιχειρήματα οἱ ἐπιστήμονες μποροῦν νά μᾶς ἀποδείξουν ὅτι οἱ ἐκρήξεις ἔχουν δυνατότητες νά ὑποστασιάζουν δημιουργήματα;

Καί κάτι τελευταῖο: Ἡ ἐμπειρία τῆς Ἑκκλησίας μᾶς διδάσκει ὅτι ὅλα «τά Μυστήρια κραυγῆς ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ διεπράχθη». Τό ἦθος τοῦ Θεοῦ μας, ὅπως ἔχει ἐκδηλωθεῖ στήν ἱστορία τοῦ Κόσμου, ταιριάζει, ἄραγε, μέ τό ἦθος κάποιου πού δημιουργεῖ μέ ἐκρήξεις;

Αὐτά καί πολλά ἄλλα ἐρωτήματα μᾶς ὑπαγορεύει ἡ λογική μας, πού ἀρνεῖται νά τεθῇ ἐκτός λειτουργίας καί νά δεχθῇ ὡς τᾶχα ἐπιστημονική ἀλήθεια τήν ἐπιστημονική φαντασία, μέ τίμημα, μάλιστα, τήν αὐθαίρετη παραχάραξη τῆς Ἀγιογραφικῆς -τῆς μόνης ὄντως ἐπιστημονικῆς- Ἀληθείας!

Δέν μᾶς φοβίζουν αὐτοί πού δηλώνουν ἄθεοι, γιατί, ἂν εἶναι καλοπροαίρετοι, θά βροῦν τό δρόμο. Μᾶς φοβίζουν οἱ Πιστοί, γιατί αὐτοί, μέ τούς ἀκροβατισμούς τους, κινδυνεύουν καί γίνονται καί ἐπικίνδunami!

Γι' αὐτό ἐγκαινιάζουμε στό περιοδικό μας σειρά ἄρθρων πού θά καταπιασθοῦν μέ παρόμοια θέματα, στά ὁποῖα θά καταθέτουμε τίς σκέψεις μας καί θά εἴμαστε ἀνοικτοί καί πρόθυμοι σέ γόνιμο διάλογο Ἀληθείας.

π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

«Εγώ ἐρωτήσω τόν Πατέρα καί ἄλλον Παράκλητον
δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ἡμῶν εἰς τόν αἰῶνα,
τό Πνεῦμα τῆς ἀληθείας» (Ἰω. ιδ' 16-17).

Αὕτη τήν υπόσχεση εἶχε δώσει ὁ Κύριος λίγο πρό τοῦ Ἁγίου Πάθους Του πρός τούς μαθητές Του. Ἐγώ θά παρακαλέσω τόν Πατέρα καί ἄλλον βοηθό καί ὁδηγό καί παρηγορητή θά σᾶς δώσει, γιά νά μένει μαζί σας αἰῶνια. Θά σᾶς δώσει τό Πνεῦμα πού φανερώνει καί διδάσκει στίς καλοδιάθετες ψυχές τήν Ἀλήθεια. Ἡ υπόσχεση αὕτη ἐκπληρώνεται κατὰ τήν πανσεβάσμιο ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς. Γιατί ἡ κάθοδος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στόν κόσμον, ἔλαβε χώρα κατ' αὐτήν τήν ἡμέρα. Οἱ ἅγιοι τοῦ Κυρίου μαθητές συνεκλονίσθησαν ζωηρά ἀπό τή παρουσία Του εὐρισκόμενοι στό ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ. Γιατί τούς μετέβαλε, τούς ἀνακαίνισε, τούς ἔκανε τέλεια καινούργιους ἀνθρώπους. Τό ἴδιο ἐξακολουθεῖ νά κάνει τό Πνεῦμα τό Ἅγιο καί διά μέσου τῶν αἰῶνων στούς πιστούς Χριστιανούς.

Ἀλλά τί εἶναι τό Πνεῦμα τό Ἅγιον καί τί ἐξακολουθεῖ νά κάνει; Αὐτό θά δοῦμε στή συνέχεια.

Α'

1) Τί εἶναι τό Ἅγιον Πνεῦμα: Εἶναι ὁ Θεός ὁ ἄπειρος, ὁ ἀναρχος, ὁ ἀϊδιος, ὁ παντοδύναμος, ὁ παντεπίσκοπος, ὁ ἀληθινός Θεός. Εἶναι τό τρίτο πρόσωπο τῆς Παναγίας καί Ζωοποιοῦ Τριάδος, μέ τόν Πατέρα καί τόν Υἱό καί Τό Ὅποιο ρητῶς ὀνομάζεται στήν Ἁγία Γραφή, Θεός. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς ἐγνώρισε ὅτι τό Ἅγιο Πνεῦμα «πάντα ἐρευνᾷ, καί τά βάθη τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. β' 10). Δηλαδή εἶναι Θεός ἀληθινός, ἀφοῦ ἐρευνᾷ καί γνωρίζει τά βάθη τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό τό ὀνομάζει Κύριον. «Ὁ Κύριος τό Πνεῦμα ἐστίν» (Β' Κορ. γ' 17). Τό ὀνομάζει καί «ἄλλον Παράκλητον». Ὁ ἕνας Παράκλητος ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, ὁ ἐνανθρωπήσας δηλαδή Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄλλος «Παράκλητος» τό Πανάγιον Πνεῦμα. Τό ἐκάλεσε ἐπίσης «Πνεῦμα Ἀληθείας» (Ἰω. ιδ' 17), διότι εἶναι ἡ πηγή τῆς Ἀληθείας. Εἶπε ἀκόμη ὁ Κύριος ὅτι τό Ἅγιο Πνεῦμα «ἐκπορεύεται» δηλαδή πηγάζει ἀπό τόν Πατέρα, ἀλλά στέλλεται στόν κόσμον ἀπό τόν Υἱό (Ἰω. α' 26). Ἐτόνισε ἐπιπλέον, ὅτι ἐκεῖνος, πού θά βλασφημήσει στό Ἅγιο Πνεῦμα δέν πρόκειται νά συγχωρηθεῖ ποτέ» (Λουκ. ιβ' 10). Ἐπομένως εἶναι Πρόσωπο ἰδιαίτερο.

Ποιός ὅμως ποτέ ἀπό τούς περιορισμένους τόν νοῦ ἀνθρώπους θά μπορέσει νά εἰσδήσει στό Μυστήριο τοῦ Πνεύματος καί νά ἀναλύσει τίς

Θεῖες Του ιδιότητες; «Ἀπειρον τό θεῖον καί ἀκατάληπτον», θεολογεῖ ὁ μέγας τῆς ὀρθοδοξίας διδάσκαλος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Μυστήριον ἀκάληπτον τῆς Τριάδος τό μυστήριον. «Πίστει μόνον τοῦτο πάντες δοξάζομεν». Καί τοῦ Πνεύματος, λοιπόν ἡ φύση μυστήριον. Καί μόνο τῆς πίστεως ἀντικείμενον καί θησαύρισμα. Ἀλλά δέν παύει νά εἶναι λατρευτό καί Πανάγιον.

Γι' αὐτό εἶναι νά «φρίττει» κανεῖς, καθώς λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὅταν σκέπτεται τήν «ἀναισχυντίαν» τῶν αἰρετικῶν, πού Τό καταπολεμοῦν. Ἄς λένε ὅτι θέλουν καί οἱ σύγχρονοι Πνευματομαῖχοι, οἱ Χιλιαστές. Γιά μᾶς τούς Ὁρθοδόξους τό Πνεῦμα τό Ἅγιο εἶναι τό τρίτο Πρόσωπο τῆς Ἀγίας Τριάδος, τῆς Ἀδιαιρέτου καί Ὁμοιουσίου. Τό προσκυνοῦμε. Τό λατρεύουμε. Κλίνουμε γόνυ ἐνώπιον Του καί Τό ἱκετεύουμε νά ἔλθει νά «κατασκηνώσει» καί σέ μᾶς, γιά νά ἐπιτελέσει τό μεγάλο Του ἔργο.

Β'

2) Πῶς ἐνεργεῖ τό Ἅγιο Πνεῦμα; Οἱ ἐνέργειες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι θαυμαστές καί ἐκπληκτικές, πολυποίκιλες καί πάνσοφες. Ἱερὸς ὕμνογράφος πού ἐπαναλαμβάνει τήν φωνή τοῦ Ἁγίου Θεολόγου Γρηγορίου βεβαιώνει: «Τό Πνεῦμα τό Ἅγιο εἶναι φῶς καί ζωή καί πηγὴ πνευματικὴ πού μεταδίδει ζωή. Τό Πνεῦμα τό Ἅγιο εἶναι ἡ πηγὴ τῆς σοφίας καί τῆς συνέσεως. Αὐτό καθ' ἑαυτό τό Πνεῦμα τό Ἅγιο εἶναι ἀγαθό, εὐθές, νοερό, ἡγεμονεῦον καί καθαρίζει τίς ψυχές ἀπὸ τίς ἁμαρτίες. Εἶναι Θεός καί θεοποιεῖ τούς ἀνθρώπους. Εἶναι πῦρ πού προέρχεται ἀπὸ θεῖο φῶς. Αὐτό ὁμιλεῖ, διαιρεῖ, ἐνεργεῖ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα».

Πράγματι! Αὐτό τελειοῖ τὰ Μυστήρια. Καθαρίζει τούς ἁμαρτωλούς. Ἀγιάζει τούς πιστούς. Καθιστᾷ τό Βάπτισμα Μυστήριον υἰοθεσίας. Τό Χρῖσμα, Μυστήριον τῶν Θεῶν χαρισμάτων. Τήν ἐξομολόγησιν, Μυστήριον τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν. Τῇ Θεῷ Εὐχαριστίᾳ, Κοινωνίᾳ τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου. Τήν Ἱερωσύνην, ἀρχὴ καί ἐξουσία στήν Ἐκκλησίᾳ, γιά νά ἱερουργεῖ τὰ Μυστήρια, νά ποιμαίνει τήν λογικὴ ποίμνην, νά κηρύττει τόν Θεῖο λόγο, νά καθοδηγεῖ πρὸς τόν Πατέρα, νά ἀγιάζει τούς ἁμαρτωλούς, νά κατευθύνει πρὸς τόν οὐρανὸν τούς ἀνθρώπους. Τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ἐνεργεῖ ὅλα αὐτά. Γι' αὐτό λέγεται «ἡ ψυχὴ τῆς Ἐκκλησίας καί ἐπειδὴ μᾶς δόθηκε τό Πνεῦμα τό Ἅγιο καί ἐμεῖς «εὐρόμεν τήν Ἀλήθειαν, ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες», ἡμποροῦμε νά πιστεύουμε στὸν ἀληθινὸ Θεὸ Πατέρα, νά ὁμολογοῦμε τὸν Χριστὸ Κύριον καί Θεὸ καί Σωτῆρα. Διότι, «οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ» (Α' Κορ. ιβ' 3). Κανεῖς δηλαδὴ δέν δύναται νά ὁμολογήσει μὲ εἰλικρίνεια πίστιν καί εὐλάβειαν Κύριον τὸν Ἰησοῦ παρὰ μόνο μὲ φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐπειδὴ μᾶς δόθηκε τό Πνεῦμα τό Ἅγιο μποροῦμε νά προσερχόμαστε καί νά φωτιζόμαστε μὲ τήν προ-

σευχή νά κράζουμε στόν Θεό «ἄββᾶ ὁ Πατήρ» (Ρωμ. η' 15 & Γαλ. Δ' 6), καί νά βρίσκουμε ἐνίσχυση καί θάρρος καί ἐλπίδα στήν καθημερινή ζωή. Ἐπειδή ἐλάβαμε Πνεῦμα Ἅγιο, γι' αὐτό ἔχομε τήν πληροφορία ὅτι εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ. «Αὐτό τό Πνεῦμα ἡμῶν –μιλάει στήν ψυχή μας καί μᾶς λέει– ὅτι ἐσμέν τέκνα τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. η' 16). Αὐτό τό Πνεῦμα μένει πάντοτε κοντά μας στίς θλίψεις καί τούς πειρασμούς μας, στούς ἀγῶνες καί τίς δυσκολίες μας καί μᾶς παρηγορεῖ, μᾶς ἐμψυχώνει, μᾶς στηρίζει, ὥστε νά μή μᾶς καταβάλλουν οἱ θλίψεις καί νά μή μᾶς κλονίζουν τοῦ πονηροῦ οἱ ἐπιθέσεις, ἀλλά μέ σθένος καί θάρρος νά ἀγωνιζόμαστε καί νά νικοῦμε. «Τό Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθένειαις ἡμῶν» (Ρωμ. η' 26). Μέ ἄλλες λέξεις τό Ἅγιο Πνεῦμα μᾶς βοηθεῖ καί μᾶς ὑποστηρίζει στίς φυσικές καί ἠθικές ἀδυναμίες μας. Καί γίνεται τό Ἅγιο Πνεῦμα ὁ Παράκλητος μας, γιά νά μᾶς καθοδηγεῖ, ὁ κραταῖός Σύμμαχος μας γιά νά μᾶς ἐνισχύει, ὁ Κύριος καί ὁ Θεός μας πού κατοικεῖ μέσα μας, γιά νά μᾶς ἐμψυχώνει, νά μᾶς καθαρίζει, νά μᾶς ἀγιάζει, νά μᾶς σώζει πάντοτε καί σέ ὅλα.

Αὐτό εἶναι τό Ἅγιο Πνεῦμα τό «ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον καί ἐν τῷ Υἱῷ ἀναπαυόμενον», πού κατὰ τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς μᾶς ἔστειλε ὁ Κύριος παρά τοῦ Πατρὸς «διά νά μένη μεθ' ἡμῶν εἰς τόν αἰῶνα». Εἶναι τό Πνεῦμα τό Ἅγιο μεγίστη δωρεά, πού μᾶς δόθηκε ἀπό τόν Πατέρα διά τοῦ Υἱοῦ Του. Γι' αὐτό, γονατιστοί ἄς Τό προσκυνήσουμε κατὰ τήν πανίερο ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καί ἄς ἀναπέμψωμε ὁλόθερμη τήν εὐχαριστία πρὸς τόν Πατέρα. Καί μέ κατάνυξη καί συντριβή ἄς ποῦμε: «Κύριε, ὁ τό πανάγιόν Σου Πνεῦμα ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ τοῖς Ἀποστόλοις Σου καταπέμψας, τοῦτο ἀγαθέ, μή ἀντανέλης ἀφ' ἡμῶν, ἀλλά ἐγκαίνισον ὑμῖν τοῖς δεομένοις Σου».

Ἀρχιμ. Καλλίστρατος Ν. Λυράκης

Τεροκήρυκας Τεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΚΕΝΤΡΟΥ

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς λήξεως τῶν Κατηχητικῶν μαθημάτων, τό Νεανικό Κέντρο τῆς Ἑνορίας μας θά πραγματοποιήσει τήν ἐτήσια ἐκδρομή του τό Σάββατο 15-6-2013 στόν Ἑλικῶνα τῆς Βοιωτίας. Στό πρόγραμμα τῆς ἐκδρομῆς περιλαμβάνεται καί προσκύνημα στήν γυναικεία Ἱερά Μονή Εὐαγγελιστρίας. Καλοῦμε τά παιδιά καί τούς νέους τῆς Ἑνορίας μας καί ὅσους ἀπό τούς γονεῖς τους θελήσουν νά συμμετάσχουν, νά δηλώσουν συμμετοχή στόν π. Πασχάλη Γρίβα, τό ἀργότερο, μέχρι τίς 12 Ἰουνίου 2013.

ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ ΕΓΙΝΕ ...ΤΥΧΑΙΑ(!), ΑΛΛΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΜΥΑΛΟ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟ ΕΞΕΥΡΕΝΗΣΗΣ;

Είναι ολοφάνερο ότι στην εποχή μας την παντοειδή αθεϊστική προπαγάνδα έχει αναλάβει ή σύγχρονη έπιστήμη! Μέ κάθε τρόπο, σέ κάθε βήμα της, σέ κάθε επιδίωξη της, πρώτα πασχίζει νά αποφανθῇ ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἓνα ἀντιεπιστημονικό μύθευμα καί ὕστερα νά μιλήσῃ γιά τό συγκεκριμένο ἀντικείμενό της.

Ἀκόμη καί γιά τήν ἠθική τῶν ἀνθρώπων ἀποφαίνεται καί διακηρύσσει ὅτι τάχα τήν “διαβάζει” στά ἀνθρώπινα ἐγκεφαλικά κύτταρα καί συμπεραίνει ἔτσι ὅτι ἡ ἀνθρώπινη συμπεριφορά εἶναι προδιαγεγραμμένη σ’ αὐτά καί ἄρα ὁ κάθε ἄνθρωπος εἶναι ἀνεύθυνος γιά τήν συμπεριφορά του!

Τά λογικά ἐρωτήματα πού προκύπτουν, ἀφήνουν ἀδιάφορους τούς “ἐπιστήμονες”. Ἐρωτήματα ὅπως, γιατί ὑπάρχουν φύλακες, τιμωρίες, νομοθεσίες κατά τῆς παραβατικότητος, ἀφοῦ δέν ὑπάρχει εὐθύνη τῶν παραβατῶν ἢ τί νόημα ἔχουν οἱ ἀγῶνες ὑπέρ τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας καί τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, ἀφοῦ ὅλα εἶναι προδιαγεγραμμένα στό DNA καί κανείς οὔτε εὐθύνεται ἀλλά καί οὔτε εἶναι ἐλεύθερος(;), ἀντιμετωπίζονται σάν νά εἶναι κάποιου ἄλλου ἀρμοδιότητα νά ἀσχοληθῇ καί ὅχι αὐτῶν τῶν ἰδίων πού ἀδιαφόρησαν γιά τήν προσβολή τῆς λογικῆς, ἐνδιαφερόμενοι μόνο γιά τήν ἐπιστημονικοφανῇ διατύπωση καί διάδοση τῶν φαντασιώσεων καί σκοπιμοτήτων τους.

Αὐτές οἱ ἐπιστημονικοφανεῖς θεωρίες κατανοοῦν καί ἀντικοινωνικές γιατί συμβάλλουν στήν παραβατικότητα, εἴτε γιατί μέ αὐτές ἀποκτοῦν ἄλλοθι οἱ κάθε εἶδους παραβάτες εἴτε καί γιατί ἄλλοι παρακινοῦνται στόν παραβατισμό.

Ἡ ἐπιστήμη, λοιπόν, τείνει νά καλύψῃ ὅλα τά πεδία, ὑλικά καί πνευματικά, γι’ αὐτό ἀποφαίνεται μέ ἔπαρση ὅτι δέν ὑπάρχει Θεός Δημιουργός, ἀλλά δημιουργός εἶναι μόνο ὁ ἄνθρωπος! Μόνο αὐτά πού ἔφτιαξε καί φτιάχνει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἔργα νοημοσύνης καί ἐπιστημοσύνης. Ὅσα ἔργα παρουσιάζει τό Σύμπαν, κατ’ αὐτούς, ἔγιναν τυχαῖα! Ἄρα, σύμφωνα μέ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τή λογική, ὁ μέν ἄνθρωπος χρειάζεται μυαλό γιά νά συναγωνισθῇ, ἔστω καί ὥς ἀτελής

δημιουργός τήν τύχη, αλλά ή τύχη για νά δημιουργήση δέν χρειάζεται μυαλό, οὔτε, βέβαια, ἔχει! Μέ τέτοια πιστεύματα, κρίμα τά μυαλά πού ἔχουν οἱ ἐπιστήμονες!

Ἐπειδή μία φωτογραφία δέν περιγράφεται οὔτε μέ χίλιες λέξεις, ἐπιλέξαμε ἓνα φωτογραφικό ἀρχεῖο ἀπό τό διαδίκτυο, μεταφρασμένο ἀπό τά Ἀγγλικά, στό ὁποῖο φωτογραφίζεται μέ μοναδική πιστότητα ὁ παραλογισμός καί ἡ ἀφροσύνη τῶν ἀθέων ἐπιστημόνων, τῶν ὁποίων –ὅπως φαίνεται– τό δεξιό μέρος τοῦ ἐγκεφάλου τους δέν ἐπικοινωνεῖ μέ τό ἀριστερό λόγῳ... πολιτικῶν (γράφει ἰδεολογικῶν) διαφορῶν!

Παρατηρεῖστε αὐτήν τήν καμπίνα, προσεκτικά

**Χρειάζεται εὐφυΐα, τεχνογνωσία, σχεδιασμός
καί σοφία για νά κατασκευασθῇ
ἓνα τέτοιο ἐπίτευγμα.
Δέν συμφωνεῖτε;**

«Ἄν κάποιος ἔλεγε ὅτι τό ἀεροπλάνο καί τά ὄργανα ἐλέγχου του δέν εἶχαν σχεδιασεῖ, ὅτι ἀπλῶς βρέθηκαν νά ὑπάρχουν ἔτσι... ἀπό μόνα τους...
...ἢ ὅτι προέκυψαν τυχαία... ἢ ὅτι πρόκειται για μία σύμπτωση...

Ποιά θά ἦταν ἡ ἀντίδρασή σου;

Ἦ, πῶς θά ἀντιδρουσαν οἱ μηχανικοί, οἱ σχεδιαστές καί οἱ ἐπιστήμονες πού τά κατασκεύασαν;

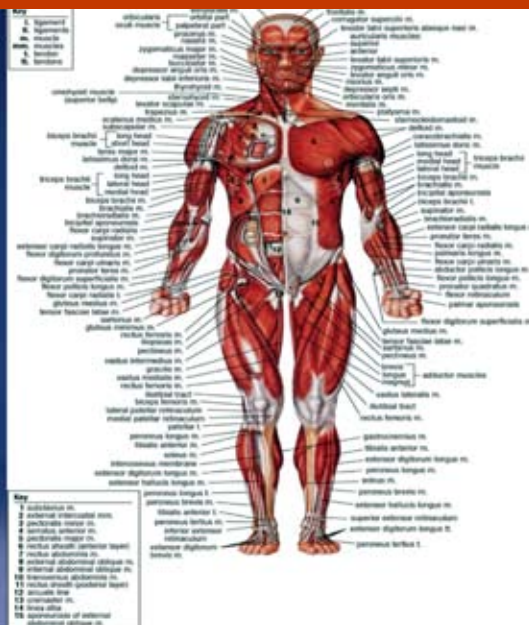
Ἄς δοῦμε τώρα, τά ἀκόλουθα ἐκπληκτικά!»:

”Ας δοῦμε τώρα, τὰ ἀκόλουθα ἐκπληκτικά!»:

Αυτό είναι ἀνθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό ἔνε
οἱ ἐπιστήμονες
ὅτι εἶναι τυχαῖο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

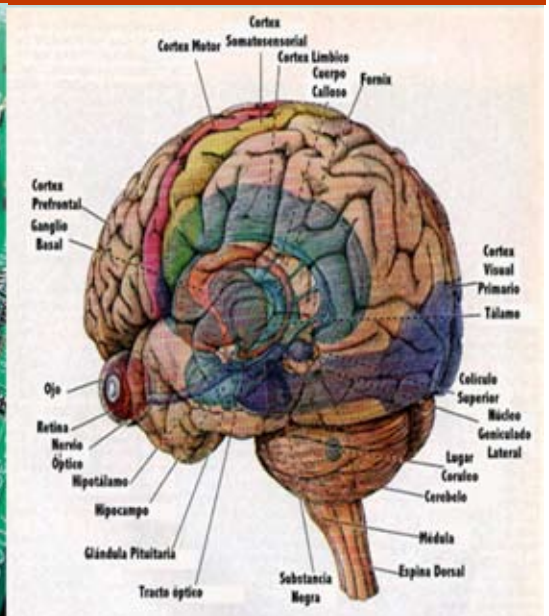
Καί αυτό ήνε
οί ἐπιστήμονες
ὅτι είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

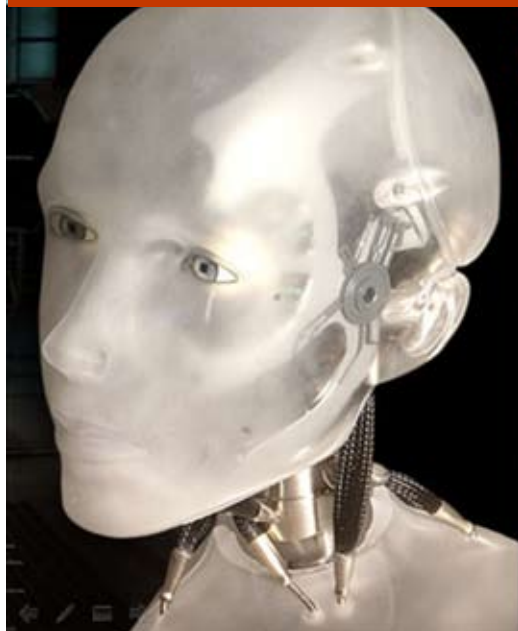
Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

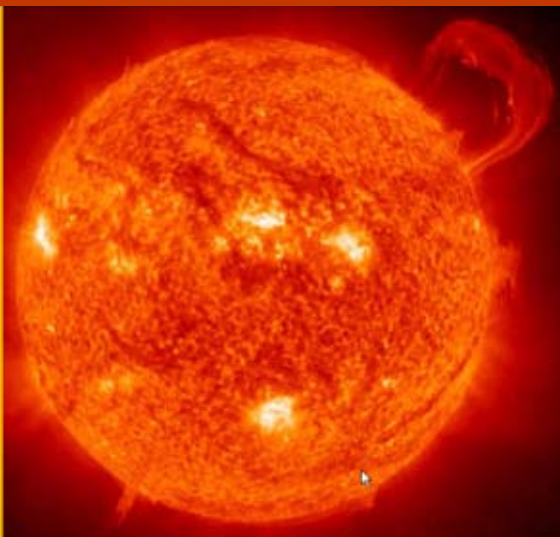
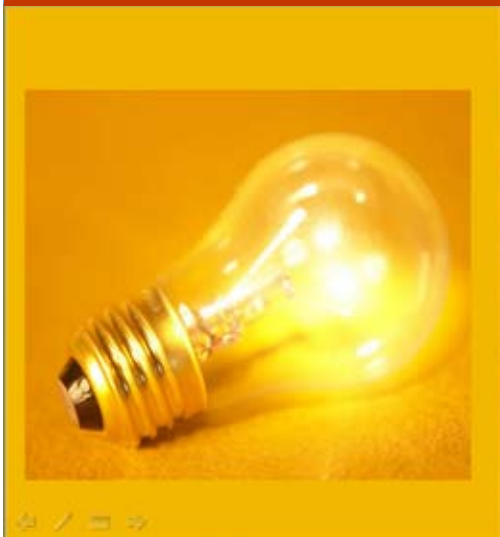
Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Αυτό είναι ανθρώπινο
δημιούργημα

Καί αυτό μπορεί
νά είναι τυχαίο;

Οί φωτογραφίες μίλησαν πολύ εύγλωττα. Περισσότερα λόγια, περιττεύουν.

«Καί τῷ Βασιλεῖ τῶν αἰώνων, Αὐθάρτῳ, Ἀοράτῳ, μόνῳ Σοφῷ
Θεῷ, τιμή καί δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων»!

π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

“Όταν ἡ ἐπιστημονική ἔρευνα διεξάγεται ἀντικειμενικά καί ἀμερόληπτα

Η «ΜΙΤΟΧΟΝΔΡΙΑΚΗ ΕΥΑ» ΕΙΝΑΙ Η ΕΥΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ

Τό θεόπνευστο Βιβλίο τῆς «Γενέσεως» μᾶς ἐξιστορεῖ ὅτι ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐὰ ἐξορίστηκαν ἀπό τόν Παράδεισο λόγω τῆς ἀνυπακοῆς τους πρὸς τόν Θεό. Ἐξορίστηκαν πρὶν ἀπὸ 7.521 χρόνια στή Γῆ, ὅπως τήν γνωρίζουμε σήμερα καί αὐτή ἦταν καί ἡ ἀρχή τοῦ πεπτωκότος εἵδους μας.

Πολλοί ἄνθρωποι σήμερα, πιστοί καί ἄπιστοι θεωροῦν δεδομένο ὅτι ἡ παραπάνω περιγραφή δέν εἶναι παρά ἓνας ...συμβολισμός(!). Εἴμαστε ἀπόλυτα πεπεισμένοι γι’ αὐτό, γιατί ἡ ἐπιστήμη, τήν ὁποία καί πιστεύουμε τυφλά καί ἀπόλυτα σάν θεό, μᾶς ἔχει δώσει ἀπαντήσεις γιά ὅλα... Μᾶς ἔχει “ἀποκαλύψει” τή διαδικασία τῆς ἐξέλιξης, μιά διαδικασία πού ἐπιτελεῖται συστηματικά ἀπό τήν ἀρχή τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία ξεκίνησε πρὶν ἀπό... ἑκατομμύρια χρόνια(!). Μᾶς εἶπε ἀκόμα ὅτι προϊόν αὐτῆς τῆς διαδικασίας εἴμαστε καί ἐμεῖς καί ὅτι προήλθαμε ἀπ’ τόν πίθηκο πρὶν ἀπὸ ἑκατοντάδες χιλιάδες χρόνια. Πουθενά χῶρος γιά τόν Ἀδάμ καί τήν Εὐὰ πού προῆλθαν κατ’ εὐθεῖαν ἀπό τά χέρια τοῦ Θεοῦ, πουθενά χῶρος γιά 7.521 χρόνια ἀπ’ τή δημιουργία τους, πουθενά χῶρος γιά τίποτα. Ὅλα μιά ὠραία ἱστορία, ἴσως μόνο γιά παιδιά...

Σ’ αὐτό τό ἄρθρο θά ἤθελα νά σᾶς πῶ καί ἐγώ μιά ἱστορία, τήν ὁποία εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπό ἐσᾶς δέν ἔχετε ξανακούσει. Εἶναι ἡ ἱστορία μιᾶς γενετίστριας μέ τό ὄνομα Rebecca L. Cann, ἡ ὁποία γεννήθηκε τό 1951 στήν Iowa τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καί αὐτή τή στιγμή εἶναι καθηγήτρια Γενετικῆς στό πανεπιστήμιο τῆς Χαβάης. Ἡ ἐν λόγω γενετίστρια καί ἡ ομάδα της, στά πρῶτα μισά της δεκαετίας τοῦ ’80 χρησιμοποίησε μιά πρωτοποριακή γιά τήν ἐποχή τεχνική, ἡ ὁποία, χρησιμοποιῶντας μιτοχονδριακό DNA, μποροῦσε νά ἀνακατασκευάσει μέ ἀκρίβεια κάτι σάν τό γενεαλογικό δέντρο ἑνός ὀργανισμοῦ, τό ὁποῖο ὀνομάζεται φυλογενετικό δέντρο. Μέ αὐτή τήν τεχνική, λοιπόν, προσπάθησε νά ἀνακατασκευάσει τό γενεαλογικό δέντρο τοῦ ἀνθρωπίνου εἵδους, τό ὁποῖο θά μᾶς ἔδινε ἀπαντήσεις σχετικά μέ τή γεωγραφική προέλευση τῶν πρώτων προγόνων τοῦ εἵδους μας, καθώς καί τό πότε ἀκριβῶς ἔζησαν.

Σέ αὐτό τό σημεῖο θά πρέπει νά γίνει μιά μικρή παρένθεση προκειμένου

νά εξηγήσουμε τί ακριβώς είναι τό μιτοχόνδριο καί γιατί χρησιμοποιεῖται γιά τόν προσδιορισμό τῶν γενεαλογικῶν αὐτῶν δέντρων.

Τά μιτοχόνδρια εἶναι μικρά ὀργανίδια πού βρίσκονται μέσα στό κύτταρο καί εἶναι ὑπεύθυνα γιά τήν παραγωγή τῆς ἐνέργειας πού χρειάζεται τό κύτταρο. Τά ὀργανίδια αὐτά ἔχουν δύο ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά. Τό πρῶτο εἶναι ὅτι ἔχουν δικό τους γενετικό ὕλικό, τό ὁποῖο εἶναι ἰδιαίτερα ἐπιρρεπές σέ μεταλλάξεις ἀπό γενιά σέ γενιά (λέγοντας μεταλλάξεις ἐννοοῦμε τίς ἀλλοιώσεις τοῦ γενετικοῦ ὕλικου). Τό δεύτερο εἶναι ὅτι περνοῦν ἀπό γενιά σέ γενιά μόνο μέσα ἀπό τίς μητέρες διότι τά σπερματοζωάρια ἀπλούστατα δέν ἔχουν μιτοχόνδρια. Ἡ τελευταία ἰδιότητα δίνει τή δυνατότητα στήν προαναφερθεῖσα τεχνική νά ἀνακατασκευάζει φυλογενετικά δέντρα ἀποκλειστικά μητρικῆς καταγωγῆς. Τέλος ἡ πρώτη ἰδιότητα (τῶν μεταλλάξεων) μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά δημιουργήσουμε ἕνα μοριακό ρολοῖ βάσει τοῦ ὁποίου μποροῦμε νά ὑπολογίσουμε τόν χρόνο πού ἔχει μεσολαβήσει ἀνάμεσα σε δύο μέλη τοῦ δέντρου, ἀπό τόν ἀριθμό τῶν μεταλλάξεων πού ὑπάρχουν στό μεταγενέστερο μέλος σέ σχέση μέ τό προγενέστερο, δεδομένου ὅτι ἔχει καθοριστεῖ μέ ἐπιστημονικές μεθόδους ὁ ρυθμός μέ τόν ὁποῖο συμβαίνουν αὐτές οἱ μεταλλάξεις ἀπό γενιά σέ γενιά.

Ἐπιστρέφοντας στήν κα Сапп, ὑπενθυμίζω ὅτι, βάσει τῶν παραπάνω, προσπάθησε νά ἀνακατασκευάσει τό μητρικό-προγονικό δέντρο τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους ἐλπίζοντας νά ἐντοπίσει τίς πρῶτες μας μητέρες, τό πού ἔζησαν καί τό πότε. Ξεκίνησε, λοιπόν, τήν ἀνάλυση τοῦ μιτοχονδριακοῦ DNA ἑνός μεγάλου ἀριθμοῦ ἀτόμων προερχομένων ἀπό πολλά καί διαφορετικά σημεῖα τοῦ πλανήτη. Πρός τιμὴν της τά ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας της δημοσιεύθηκαν τό 1987 σέ ἕνα ἀπό τά ἐγκυρότερα ἐπιστημονικά περιοδικά τοῦ κόσμου, τό περιοδικό «Nature» [1]. Πρός ἐκπληξη τῶν ἴδιων τῶν συγγραφέων τοῦ ἄρθρου ἀλλά καί ὁλόκληρης τῆς ἐπιστημονικῆς κοινότητος, τό μεγάλο μητρικό-γενεαλογικό δέντρο τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους, βάσει τῆς συγκεκριμένης ἐργασίας, κατέληξε σέ μία καί μοναδική γυναίκα ἡ ὁποία ἔζησε στήν Ἀφρική πρὶν ἀπό 100.000 – 200.000 χρόνια (ὁ χρόνος ὑπολογίστηκε βάσει τῶν μεταλλάξεων πού προαναφέραμε, ὅπως μετρήθηκε μέ λάθος ὑπολογισμούς). Πάντως, μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἐπιστὴμη ἀπέδειξε ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πού εἴμαστε ζωντανοί σήμερα προερχόμαστε ἀπό ΜΙΑ καί μοναδική γυναίκα!

Μετά τή δημοσίευση τῆς συγκεκριμένης ἐργασίας ἐπεκράτησε μεγάλη ἀναστάτωση, γιατί ἔτσι ἀνατρέπονταν ὅλες οἱ μέχρι τότε θεωρίες γιά πολλαπλές ἐστίες ἀπό τίς ὁποῖες ξεκίνησε ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους. Πολύ σύντομα μετά ἀπό αὐτή τή δημοσίευση, τό ἐξίσου ἐγκυρο ἐπιστημονικό

περιοδικό «Science» στη στήλη με τά επιστημονικά νέα συμπεριέλαβε και ένα άρθρο που αναφερόταν στο άρθρο του «Nature» με τίτλο «The Unmasking of Mitochondrial Eve»[2], δηλαδή «Η αποκάλυψη της Μιτοχονδριακής Εύας». Η επιλογή αυτού του ονόματος, που έκανε σαφέστατη σύνδεση με τις βιβλικές αναφορές έδωσε φωτιά στην ιστορία, τόσο που έφτασε να γίνει πρωτοσέλιδο σε πολλά μεγάλα περιοδικά όπως το «TIME», το «Newsweek» και άλλα. Αυτή ή εξέλιξη προκάλεσε αρκετά προβλήματα στην κα Cann, η οποία άρχισε να δέχεται παρενοχλητικά emails, απειλητικά τηλεφωνήματα και τέλος μέχρι και επίσκεψη απ' το FBI![3].

Σχετικά με τον υπολογισμό του χρόνου βάσει των μεταλλάξεων, δέκα χρόνια αργότερα προέκυψε μία επιπλέον εξέλιξη η οποία ήρθε να ταρακουνήσει εκ νέου την επιστημονική κοινότητα. Το 1997 στο έγκυρο επιστημονικό περιοδικό «Nature-Genetics» δημοσιεύθηκε μία εργασία[4] η οποία αποδεικνύει ότι ο ρυθμός των μεταλλάξεων του μιτοχονδριακού DNA είναι περίπου 20 φορές μεγαλύτερος από αυτόν που είχε υπολογιστεί αρχικά από τά φυλογενετικά δέντρα και είχε χρησιμοποιηθεί στη δημοσίευση της Cann για τον υπολογισμό της ηλικίας της Μιτοχονδριακής Εύας. Μεγαλύτερος ρυθμός μεταλλάξεων σημαίνει ότι τά 100.000 - 200.000 χρόνια που υπολογίστηκαν ως ηλικία της Μιτοχονδριακής Εύας είναι λάθος και ότι ο πραγματικός χρόνος είναι από 5.000 – 10.000 χρόνια! Αυτό τό χρονικό παράθυρο είναι σε απόλυτη συμφωνία με τον βιβλικό χρόνο δημιουργίας του κόσμου τών 7.521 χρόνων. Το συγκεκριμένο στοιχείο σχολιάστηκε και από ένα άρθρο στο «Science» ένα χρόνο μετά, στο οποίο ο συγγραφέας επί λέξει αναφέρει «Με την αρχική μέθοδο η Μιτοχονδριακή Εύα υπολογίστηκε ότι ήταν 100.000 - 200.000 ετών, ενώ με τη νέα μέθοδο η πραγματική της ηλικία μειώνεται σε μόλις 6.000 χρόνια»[5].

Μετά από αυτή τη μικρή ιστορία θά ήθελα να απευθύνω ορισμένα ερωτήματα προς προβληματισμό όλων μας:

Πόσο συμβολικό ...παραμυθάκι ακούγεται τώρα η ιστορία του Άδάμ και της Εύας που “έπεσαν” πριν από περίπου 7.521 χρόνια;

Πόσο σίγουροι είμαστε για την ηλικία της Δημιουργίας και πόσο καλά τελικά γνωρίζουμε τί σωστό και τί λάθος έχει ανακαλύψει η επιστήμη για την αρχή της και την αρχή του είδους μας;

Η προσωπική άποψη του γράφοντος είναι ότι ο Θεός σάν Πατέρας μās έδωσε εξ αρχής όλη την Αλήθεια, αλλά ακριβώς επειδή είναι Πατέρας και αγαπάει και σέβεται τά παιδιά Του, μās έδωσε παράλληλα και την δυνατότητα να Τόν αμφισβητήσουμε και να επιβεβαιώσουμε τό κάθε τί που μās είπε. Όταν

ή επιστημονική έρευνα διεξάγεται αντικειμενικά και άμερόληπτα, βρίσκεται καθημερινά μπροστά σέ έκπλήξεις, πού έρχονται μόνο πρός επιβεβαίωση τών όσων μᾶς έχει αποκαλύψει ό Θεός, τά όποια μέχρι εκείνη τή στιγμή θεωρούμε παιδαριώδη και άνυπόστατα. Μᾶς επιτρέπει νά βάλουμε τον δάκτυλόν μας «εἰς τόν τύπον τών ἡλων», όπως ό Ἀπόστολος Θωμᾶς, και μᾶς προτρέπει νά γίνουμε πιστοί και όχι ἄπιστοι.

Όσοι έχουμε μάτια όφείλουμε νά τά ανοίξουμε και νά δοῦμε και όσοι έχουμε αυτιά νά τά ανοίξουμε και νά ακούσουμε. Μᾶς τήν έδωσε ό Πατέρας μας αυτή τή δυνατότητα ἀπ' τήν αρχή τοῦ κόσμου, αλλά δέν φαίνεται νά τήν αξιοποιοῦμε. Όρισμένες φορές πραγματικά άναρωτιέμαι τί δικαιολογία θά βρεῖ προκειμένου νά μᾶς σώσει. Δέν απελπίζομαι όμως, Θεός εἶναι, όλα τά μπορεί...

Κώστας Βουγάς

Μοριακός Βιολόγος

Ἀναφορές

1. Cann RL, Stoneking M, Wilson AC (1987). "Mitochondrial DNA and human evolution". *Nature* 325 (6099): 31–36
2. Lewin R. The unmasking of mitochondrial Eve. *Science*. 1987 Oct 2;238(4823):24-6.
3. Jane Gitschier. All About Mitochondrial Eve: An Interview with Rebecca Cann. *PLoS Genet*. 2010 May; 6(5): e1000959.
4. Parsons TJ, Muniec DS, Sullivan K, Woodyatt N, Alliston-Greiner R, Wilson MR, Berry DL, Holland KA, Weedn VW, Gill P, Holland MM. A high observed substitution rate in the human mitochondrial DNA control region. *Nat Genet*. 1997 Apr;15(4):363-8.
5. Gibbons, A. 'Calibrating the Mitochondrial Clock'. *Science* 279(5347):28–29, January 2, 1998

Ἀδελφοί καί Πατέρες, ἄς αὐξήσουμε τίς μερίδες μας στό Ἱερό Δισκάριο...

Ἀέν εἶμαι παρά ὁ ἐλάχιστος, καί ὁ περισσότερο βεβαρυμένος, ὅπως συνειδητοποιῶ, μέ πλῆθος ἀμαρτιῶν, Διάκονος τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Ἐχῶ φτάσει δέ, μετά ἀπό, περίπου, τριαντάχρονη διακονία στό Ἱερό Θυσιαστήριο, σέ τέτοια ἡλικία πού θά ἔπρεπε τό πρῶτο πού νά κάνω, νά φροντίσω γιά τή σωτηρία μου. Ὡστόσο, μετά ἀπό πολύ σκέψη καί προσευχή ἀποφάσισα νά πῶ κι αὐτά τά λόγια, ὡς μιά ἔκφραση φιλάδελφης κατάθεσης καί φιλτάτης, ἐν ὑπακοῇ πάντοτε τελούσης, προσέγγισης στό Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας.

Συχνά ἀκοῦμε νά γίνεται λόγος γιά σκάνδαλα Κληρικῶν, γιά ἐντάσεις μέσα στό χῶρο τῆς Διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας καί γενικά νά ἐμφανίζονται

στά Μέσα Ἐνημερώσεως, πολλές φορές ἀρκετά διογκωμένα, κάποια παρόμοια ζητήματα, πού πραγματικά θλίβουν καί προβληματίζουν. Δέκτες δέ ὅλων αὐτῶν εἴμαστε, σέ μεγάλο βαθμό, ἐμεῖς οἱ ἐφημέριοι, στούς ὁποίους στρέφεται ὁ λαός τοῦ Θεοῦ ζητώντας ἀπάντηση στά πολλά του ἐρωτήματα. Καί γιά νά ποῦμε τήν ἀλήθεια, σέ ἀρκετά ἀπό αὐτά δέν ἐπιδιώκουμε νά δώσουμε ἀπάντηση ἀρκούμενοι στό, “Ὁ Κύριος νά ἐλεήσει κι ἐκείνους καί μᾶς”. Ὅμως, μέσα μας, μετεωρίζεται πάντα τό ἄλλο, τό κρυφό ἐρώτημα:” Γιατί νά

συμβαίνουν ὅλα αὐτά; Ποιός ὁ λόγος νά σκανδαλίζουμε τίς ψυχές τῶν ἀθῶων, ἀπλῶν πιστῶν;” Φυσικά, πολλές φορές τήν ἀπάντηση δέν τήν ἐπιδιώκουμε, γιατί ἴσως μᾶς βολεῦει νά ἔχουμε ἀπέναντί μας κάποια ὀμιχλώδη κατάσταση, ἡ ὁποία, σύν τοῖς ἄλλοις, μπορεῖ νά καλύψει καί δικές μας ἀτέλειες...

Ὡστόσο, ἐπειδή οἱ καιροί γίνονται ὅλο καί περισσότερο σκληροί καί δεμένοι ἄρρηκτα μέ τό δαιμονικό ἄρμα τῆς φιλαυτίας καί τοῦ στυγνοῦ

άνταγωνισμοῦ, γι' αὐτό ἀπαιτεῖται μιὰ ἀνασύνταξη ὅλων ὧσων πιστεύουμε στή Μία Ἀγία Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, στήν ὁποία καί ὁμολογοῦμε τό Βάπτισμά μας καί τήν ἀφιέρωσή μας. Καί τό μόνο πού πιστεύω ὅτι ἀρμόζει νά γίνει ἀπ' ὅλους ἐμᾶς τούς Ἱερωμένους, εἶναι ἡ ἀδιάλειπτη παράκληση στόν Κύριό μας, ὅπως εἰρηνεύει τά πράγματα καί φωτίζει τούς ταγούς τῆς Ἐκκλησίας, ἔτσι ὥστε νά πράττουν τό ὀρθό καί τό εὐλογημένο.

Γι' αὐτό καί παρακαλῶ πολύ, ὅπως αὐξήσουμε τίς μερίδες στό Ἱερό Δισκάριο, θέτοντας ἐκεῖ περισσότερες, ὑπέρ τῶν ὧσων διακρατοῦν τό Πηδάλιο καί διευθύνουν τό σκάφος τῆς Ἐκκλησίας, πρός λιμένες εὐδίου. Γιατί ἓνα εἶναι τό βέβαιο: Πώς στά χρόνια μας ἀπαιτεῖται περισσότερη σιωπή καί προσευχή παρά ἐξηγήσεις, ἐρμηνεῖες καί μελέτες, πού κάποτε ὀδηγοῦν σέ βαρεῖς καί ζημιογόνους ἀντιλόγους. Καί ἡ σιωπή τῆς Προσκομιδῆς μέ τήν κατάθεση τῆς παράλληλης θερμῆς προσωπικῆς μας εὐχῆς, πού θά συνοδεύει τό “Μνήσθητι, Κύριε...”, νομίζω πώς εἶναι ἡ καλύτερη ἐξήγηση σέ Κεῖνον καί σέ μᾶς ὅλους πού καταλαβαίνουμε τό Μυστήριο τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καί τῆς σπουδῆς Του, ὥστε τά πάντα νά γίνουν σύμφωνα μέ τό θέλημά Του. Γιατί συμφέρον ὅλων μας εἶναι νά ἐπικρατήσῃ τό Θέλημα τοῦ Θεοῦ κι ὄχι τῶν ὅποιων ἀνθρώπων, πολὺ δέ περισσότερο, τὸ δικό μας....

π. Κων. Ν. Καλλιανός

ΟΙ ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΗΘΙΚΟΙ ΑΥΤΟΥΡΓΟΙ ΚΑΤΑΚΡΕΟΥΡΓΗΣΕΩΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ;

Από τίς στήλες τοῦ περιοδικοῦ μας ἔχει γίνει ἐπανειλημμένα ἀναφορά στό θέμα τῶν μεταμοσχεύσεων, τόσο σέ εἰδικά ἄρθρα ὅσο καί στή συνάφεια ἄλλων ἁρθρων. Ὡστόσο ἀπό τήν 1η Ἰουνίου τοῦ 2013 μπαίνει σέ ἰσχὺ ὁ νέος νόμος 3984/2011 τῆς εἰκαζόμενης συναίνεσης πού ψηφίστηκε τό καλοκαίρι τοῦ 2011 ἀπό τό Ἑλληνικό Κοινοβούλιο. Ὁ νόμος αὐτός ὀρίζει ὅτι ὁ κάθε Ἑλληνας πολίτης θεωρεῖται αὐτόματα δότης ὀργάνων σώματος ἐάν δέν ὑποβάλῃ δήλωση ἄρνησης στόν Ἐθνικό Ὄργανισμό Μεταμοσχεύσεων. Ὁ τελευταῖος βέβαια, ἔχοντας στή διάθεσή του ὅλα τα μέσα, φροντίζει μέ διαφημιστικές καμπάνιες νά διαδώσῃ τήν κατ' αὐτόν τόσο ἀνθρωπιστική «δωρεά» ὀργάνων, ἀποκρύπτοντας ἐπιμελῶς ἀπό τούς ἀνυποψίαστους

πολίτες τήν ὠμή ἀλήθεια γιά τίς μεταμοσχεύσεις.

Μέ τόν νόμο αὐτό ἐκδηλώνονται μέ τόν πλέον ἀπροκάλυπτο τρόπο οἱ ἀρπακτικές διαθέσεις τῆς πολιτείας, ἡ ὁποία δέν ἀρκεῖται πιά στήν οἰκονομική ἀφαίμαξη τῶν πολιτῶν ἀλλά προχωρεῖ καί στήν κατάσχεση τῶν σωμάτων τους. Ἀπό πλευρᾶς τῶν ἱατρῶν-ὑπερασπιστῶν καί τοῦ ὅλου μηχανισμοῦ τῶν μεταμοσχεύσεων πού ἔχουν μιά καθαρά ἄθεη-ύλιστική τοποθέτηση εἶναι ἀπόλυτα κατανοητή ἡ στήριξη τοῦ νέου νόμου ἢ ἀκόμα καί ἡ ἱκανοποίηση γιά αὐτόν. Δέν θά ἔπρεπε ὅμως, ἔστω αὐτή τήν ἐσχάτη ὥρα, οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας πού ὡς τώρα στήριξαν τίς μεταμοσχεύσεις νά ὑποψιαστοῦν καί νά προβληματιστοῦν σχετικά μέ αὐτήν τήν ἄκρως χρησιμοθηρική, ὑλιστική καί μηχανιστική θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου ἐκ μέρους τῶν ὑποστηρικτῶν τῶν μεταμοσχεύσεων καί νά ἀναθεωρήσουν τίς δικές τους θέσεις;

Πῶς, ἐπομένως, εἶναι δυνατόν, Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ νά ἐπιμένουν μέχρι σήμερα –μέ τήν προβολή τῆς τάχα θυσίας καί ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης πρός τόν συνάνθρωπο– νά ὠθοῦν τά πνευματικά τους παιδιά στά χειρουργεῖα, στά ὁποῖα καί κατάσχετα ἀνελέητα τό πολύτιμο ὑλικό γιά τίς μεταμοσχεύσεις;

Πῶς εἶναι δυνατόν νά μή βλέπουν, νά μή ἔχουν πληροφορηθεῖ ὅτι τά χειρουργεῖα στά ὁποῖα στέλνουν τά πνευματικά τους παιδιά εἶναι σφαγεῖα; Μᾶς τό ἐπιβεβαιώνουν οἱ πάμπολλες περιγραφές ἀφαίρεσης ὀργάνων πού μᾶς ἔχουν δώσει ἱατροί καί νοσηλευτικό προσωπικό, πού διασώζουν ἀκόμα μιά εὐαισθησία γιά τή ζωή καί ἀξιοπρέπεια τῶν ἀνθρώπων.

Ἐνῷ ὁ ἀσθενής εἰσάγεται στό χειρουργεῖο μέ ρόδινο χρῶμα (πού εἶναι χαρακτηριστικό τῶν ἀνθρώπων πού ἀναπνέουν μέ τήν βοήθεια ἀναπνευστήρα), μέ τήν λειτουργία ὅλων τῶν βασικῶν του ὀργάνων, βγαίνει ἀπό ἐκεῖ μετά τήν ἀφαίρεση καρδιάς, πνευμόνων, ἥπατος, νεφρῶν, ὀστῶν κ.ἄ. ὡς καταληστευμένο περίβλημα-πτῶμα. Ἀκόμα καί ἡ ἐξωτερική του μορφή δέν εἶναι πάντα πιά ἐγγυημένη, ὅπως π.χ. στήν περίπτωση ἀφαίρεσης τοῦ δέρματος, ὀστῶν ἢ τοῦ κερατοειδοῦς. Πρόκειται κυριολεκτικά γιά ἀπεντέρωση (ὁ ἀναγνώστης ἄς μοῦ συγχωρήσει τόν ὄρο αὐτό, ἀλλά ἀποδίδει μέ τόν πιό εὐγλωτο τρόπο τήν πρακτική τῆς ἀφαίρεσης ὀργάνων) ὄχι πτωμάτων ἀλλά σωμάτων. Ἄλλωστε στά πτώματα ἀπαγορεύεται ρητῶς ἀπό τό νόμο ἓνα τέτοιο κομμάτιασμα, θά ἀποτελοῦσε σύλληψη τοῦ νεκροῦ. Ἀντίθετα στά σώματα αὐτῶν τῶν ἀνυπεράσπιστων μελλοθανάτων ἀνθρώπων πού ἔπρεπε νά ἀπολαμβάνουν τήν ἰδιαίτερη προστασία τῶν συνανθρώπων τους, ὅχι μόνο ἐπιτρέπεται ἀλλά ἐπιβάλλεται τώρα μέσφ τοῦ νέου νόμου (μέ ἐξαίρεση βέβαια ἐκείνους πού ἔχουν καταθέσει καί θά καταθέσουν ρητά

τήν ἄρνησή τους). Αὐτή ἡ τόσο ἀπάνθρωπη πρακτική πού ἀντιμετωπίζει τόν ἐγκεφαλικά νεκρό ἄνθρωπο ὡς ἐρείπιο, ὡς ἓνα ἄψυχο ὑπόλοιπο, ἀξίζει νά παρομοιαστεῖ μέ τόν κατατεμαχισμό, ἀφαίρεση καί ἀνακύκλωση ὅλων τῶν χρήσιμων ἀκόμα μερῶν ἑνός αὐτοκινήτου, πού λόγω ἀτυχήματος δέν μπορεῖ νά κυκλοφορήσει πιά!

Πῶς εἶναι δυνατόν ὁ Ἐγκεφαλικός Θάνατος (ΕΘ) νά γίνεται δεκτός ἀπό Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὡς διάσπαση τοῦ δεσμοῦ σώματος καί ψυχῆς, ὡς ὁριστικός θάνατος τοῦ ἀνθρώπου; Καί αὐτό:

Α. παρ' ὅτι στήν κατάσταση αὐτή μόνο το 3% σώματος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νεκρό, ἐνῶ τό ὑπόλοιπο 97% παραμένει ζωντανό μέ τήν βοήθεια μηχανικῆς ὑποστήριξης,

Β. παρ' ὅτι ἡ καθιέρωση τοῦ ΕΘ (γιά πρώτη φορά τό 1968 ἀπό τήν ἐπιτροπή τοῦ Harvard) ἐγινε –ὅπως ὁμολογήθηκε– χωρίς ἐνδοιασμούς ἀπό τήν ἐπιτροπή αὐτή, α. γιά νά ἀπαλλάσσονται τόσο οἱ συγγενεῖς ὅσο καί οἱ Μονάδες Ἐντατικῆς Θεραπείας ἀπό τό φορτίο αὐτό καί β. γιά νά διευκολύνεται ἡ εὔρεση ὀργάνων γιά τίς μεταμοσχεύσεις,

Γ. παρ' ὅτι ὡς πρός τόν ὁρισμό καί τά κριτήρια διάγνωσης τοῦ ΕΘ δέν ὑπάρχει ὁμοφωνία στήν παγκόσμια Ἱατρική κοινότητα,

Δ. παρ' ὅτι ὁ ΕΘ δέν μπορεῖ νά διαγνωστεῖ μέ ἀπόλυτη βεβαιότητα (ἀπόλυτη βεβαιότητα θά ἔδινε μόνο μία ἐργαστηριακή ἐξέταση ὅλης τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, πού ὅμως εἶναι ἀδύνατη στήν κατάσταση αὐτή).

Πῶς λοιπόν ἐκκλησιαστικοί Ποιμένες μποροῦν νά δεχθοῦν καί νά ἀσπασθοῦν τόν ΕΘ ὡς ὁριστικό θάνατο τοῦ ἀνθρώπου ἀφοῦ ἀποδεικνύεται τελικά ὡς ἓνα χρησιμοθηρικό κλινικό κατασκευάσμα, προκειμένου ἔτσι νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ πολύτιμη πρώτη ὕλη γιά μεταμοσχεύσεις; Πῶς μποροῦν, ἀντιγράφοντας τούς ἰατρούς-ὑπέρμαχους τῶν μεταμοσχεύσεων, νά δεχθοῦν ὅτι ὁ ΕΘ σημαίνει τήν ἀνεπίστρεπτη ἀπώλεια τῆς συνείδησης τοῦ ἀνθρώπου, ὄχι μόνο τῆς ἐκδήλωσης τῆς συνείδησης ἀλλά καί τοῦ περιεχομένου τῆς συνείδησης, τῶν αἰσθημάτων κ.ἄ.. Ἀπό ποῦ ἀντλοῦν αὐτή τήν γνώση καί βεβαιότητα; Μέ ποιά λογικά καί θεολογικά ἐπιχειρήματα ταυτίζουν τήν παρουσία τῆς ψυχῆς στόν ἄνθρωπο ἀποκλειστικά μέ τήν ἐγκεφαλική λειτουργία; Ἐάν ἀποδέχονται μέ βάση τήν Ἁγία Γραφή καί τήν ἐρμηνεία τῶν Πατέρων, ὅτι ἡ ψυχή εἶναι ἐκείνη πού ζωογονεῖ τό σῶμα (ἡ πνοή τοῦ Θεοῦ, Γέν. 2,7), δέν εἶναι ἐντελῶς παράλογος ὁ ἰσχυρισμός ὅτι στήν περίπτωση τοῦ ΕΘ, ὅταν ὑπάρχουν ἀκόμα ὅλες οἱ ζωτικές λειτουργίες τῶν ὑπόλοιπων βασικῶν ὀργάνων, ὅταν παρατηρεῖται ἡ διατήρηση σταθερῆς θερμοκρασίας, σταθερή ἀρτηριακή πίεση, μεταβολισμός τροφῶν, αὔξηση βάρους κ.ἄ., ἔχει

ἐπέλθει ἡ διάσπαση τῆς συμφυΐας ψυχῆς καὶ σώματος;

Μάλιστα, ἀκόμα καὶ μετὰ τὸν ὀριστικό θάνατο, τὴν πτωματοποίηση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ψυχὴ δὲν ἐγκαταλείπει ἀμέσως τὸ σῶμα. Μᾶς τὸ ἐπιβεβαιώνουν οἱ Πράξεις τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων (20,10), ὅπου ἓνας νεαρός, ἀκούγοντας τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἀποκοιμήθηκε καὶ ἔπεσε ἀπὸ τὸν τρίτο ὄροφο. Ἀφοῦ τὸν σήκωσαν νεκρό ὁ Ἀπόστολος ἔσκυψε ἐπάνω του καὶ εἶδε μετὰ τὴν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅτι ἡ ψυχὴ του δὲν εἶχε ἀκόμα ἀποχωριστεῖ ἀπὸ τὸ σῶμα (βλ. σχετικά τὸ ἄρθρο τοῦ π. Βασιλείου Βολουδάκη «**Ἡ Ἀνάστασις τῶν σωμάτων καὶ οἱ μεταμοσχεύσεις**» στὴν «**Ἐνοριακὴ Εὐλογία**», τεύχ. 107, Μάιος 2011).

Πολύ μεγάλο ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν οἱ περιπτώσεις γυναικῶν, οἱ ὁποῖες μετὰ τὴν διάγνωση τοῦ ΕΘ, δηλαδή μετὰ τὴν διάσπαση τῆς συμφυΐας σώματος καὶ ψυχῆς κατὰ τοὺς πνευματικούς-ὑποστηρικτές τῶν μεταμοσχεύσεων, συνεχίζουν νὰ κυοφοροῦν ἐπὶ μῆνες (τὸ μεγαλύτερο διάστημα πού ἔχει καταγραφεῖ εἶναι 107 μέρες) καὶ νὰ γεννοῦν μέ καισαρική τομὴ ζωντανὰ παιδιά. Ἀναφέρω ἐδῶ ὡς χαρακτηριστικό παράδειγμα τὴν Susan Torres, ἡ ὁποία σύμφωνα μέ τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα πέθανε στίς 7 Μαΐου τοῦ 2005 (διάγνωση ΕΘ), διατηρήθηκε ὅμως στὰ μηχανήματα λόγω τῆς ἐγκυμοσύνης της. Τὸ ἰδιαίτερο στὴν περίπτωσή της εἶναι ὅτι ὁ ΕΘ προκλήθηκε ἀπὸ κακοήγη ὄγκο στὸν ἐγκέφαλο καὶ στή συνέχεια ὁ καρκίνος ἐξαπλώθηκε στό σῶμα τῆς «νεκρῆς». Μόλις ἔκριναν οἱ ἱατροὶ ὅτι τὸ ἔμβρυο μπορεῖ νὰ ἐπιβιώσει, προέβησαν τὴν 1η Αὐγούστου στὴν καισαρική τομὴ γιὰ νὰ μὴ προσβληθεῖ καὶ τὸ ἔμβρυο ἀπὸ τὸν καρκίνο. Ἔτσι τὸ παιδάκι γεννήθηκε ζωντανό. Τὴν ἐπόμενη μέρα οἱ ἱατροὶ διέκοψαν τὴ μηχανικὴ ὑποστήριξη καὶ ἡ Susan Torres πέθανε ὀριστικά. Δέν θὰ ἔπρεπε σ' αὐτές τίς περιπτώσεις οἱ παραπάνω Ποιμένες, ἐάν θέλουν νὰ εἶναι συνεπεῖς στίς θέσεις τους, νὰ διαβάζουν στίς «νεκρές» αὐτές γυναικες ἐνῶ κυοφοροῦν τὴν νεκρώσιμη ἀκολουθία, τρισάγια καὶ τὸ 40ήμερο μνημόσυνο;

Τέλος, ὅταν ἀποδέχονται τὸν ἐξ' ἄκρας συλλήψεως δεσμό ψυχῆς καὶ σώματος, δηλ. πολὺ πρὶν σχηματιστεῖ ὁ ἐγκέφαλος, μέ ποιά λογικὴ μπορεῖ νὰ στηρίξουν τὴν διάσπαση αὐτοῦ τοῦ δεσμοῦ μέ τὸν ἐπέλευση τοῦ ἐγκεφαλικοῦ θανάτου, ἐνῶ ὅλο τὸ ὑπόλοιπο σῶμα παραμένει ζωντανό;

Δέν πείθονται ἀπὸ τὸ μεγάλο πλῆθος Πατερικῶν χωρίων πού καταδεικνύουν τὴν καρδιά ὡς ἔδρα τοῦ νοός καὶ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καὶ τὸν ἐγκέφαλο ἀπλῶς ὡς μέσο ἔκφρασης αὐτῶν τῶν δυνάμεων, πρᾶγμα βέβαια, πού δὲν σημαίνει περιορισμό τῆς ψυχῆς στὴν καρδιά, ἀφοῦ διαχέεται σὲ ὅλο τὸ σῶμα, ἀλλὰ ἀπλῶς τὴν χρῆση τῆς καρδιάς ὡς ὀχήματος (βλ. σχετικά

τήν πολύ ἐμπεριστατωμένη μελέτη τοῦ π. Στεφάνου Στεφόπουλου, Ἀπό τήν Ὁρθόδοξη στή «Μηχανιστική» Ἀνθρωπολογία). Ἐπομένως στήν περίπτωση τοῦ ΕΘ ὁ ἔσω ἄνθρωπος, «ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος» κατά τό Ἀπόστολο Πέτρο (Α΄ Περ. 3,4), ζεῖ καί βρίσκεται σέ διάλογο μέ τόν Θεό. Αὐτό ἄλλωστε ἔχει καταγραφεῖ στή διεθνῇ βιβλιογραφία μέ περιπτώσεις ἐγκεφαλικά νεκρῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ὥρες, ἤ ἀκόμα καί μέρες, μετά τή διάγνωση τοῦ ΕΘ εἶχαν τά χέρια τους σηκωμένα σέ στάση προσευχῆς ἐπὶ μακρό χρονικό διάστημα.

Πῶς εἶναι δυνατόν νά χαρακτηρίζεται ἡ «δωρεά» τῶν ὀργάνων ὡς θυσία γιά τόν συνάνθρωπο, ὡς ἀποτέλεσμα ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης, πού ἀγιάζει τό δότη; Ὅσοι προβαίνουν στήν πράξη αὐτή (ἐκτός βέβαια ἀπό τίς περίπτωσης δωρεᾶς ἐν ζωῇ ἐνός ἐκ τῶν διπλῶν ὀργάνων, π.χ. ἐνός νεφροῦ) ὅπωςδήποτε δέχονται τόν ἐγκεφαλικό θάνατο ὡς τελεσίδικο θάνατο τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπομένως οἱ ἴδιοι δέν ἔχουν ἀνάγκη πιά τά ὄργανα πού δίνουν, τοὺς εἶναι πλέον ἄχρηστα, δέν στεροῦνται ἀπολύτως τίποτα. Τελικά σέ ποιά θυσία ὑποβάλλονται ὥστε νά ὑποστηρίζεται ἀκόμα καί ὁ ἐξῆς παραλογισμός, ὅτι μ' αὐτή τήν πράξη τους ἀκολουθοῦν τή θυσιαστική προσφορά τοῦ Χριστοῦ γιά τόν ἄνθρωπο;

Πῶς εἶναι δυνατόν νά δέχονται τήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, τήν ὁποία ὁμολογοῦμε στό Σύμβολο τῆς Πίστεως, μέ κοινόχρηστα μέλη, ὅταν ὁ Ἁγ. Γρηγόριος Νύσσης στό ἔργο τοῦ «Περί ψυχῆς καί Ἀναστάσεως» μιλάει γιά τά σημάδια τῆς ψυχῆς στά μέλη τοῦ σώματος μέ τό ὅποιο ἦταν συνδεδεμένη. Σάν νά μήν ἀρκεῖ αὐτό, ὡς κορύφωση τοῦ παραλογισμοῦ ἀκούγεται καί ὁ ἐξῆς ἰσχυρισμός: Ὅπως τά σημεῖα τῆς Σταύρωσης (τῶν ἡλῶν καί τῆς λόγχης) εἶναι ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ, ὅπως μετά τήν κοινῇ ἀνάσταση τά τραύματα στά σώματα τῶν Μαρτύρων ἀποτελοῦν καί αὐτά τή δόξα τους, ἔτσι καί οἱ πιστοί χριστιανοί-«δωρητές» σώματος θά φέρουν τά προηγούμενα ὄργανά τους ὡς δόξα στό σῶμα τους, ἀφοῦ μέσω αὐτῶν ἐκδηλώθηκε ἡ «θυσιαστική τούς ἀγάπη» γιά τό συνάνθρωπο!

Τέλος, πῶς εἶναι δυνατόν νά παραβλέπονται ἀπό Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ παράγοντες πού φανερώνουν, ἰδίως ἀπό πλευρᾶς τῶν ληπτῶν τῶν μοσχευμάτων, πόσο οἱ μεταμοσχεύσεις ἀντιβαίνουν στήν ἴδια τή φύση καί ταυτότητα τοῦ ἀνθρώπου. Πρῶτα ἀπό ὅλα ἡ ἀπόρριψη τῶν μοσχευμάτων ὡς ξένων πρὸς τό ἴδιο το σῶμα, ἡ ὁποία ἀποτρέπεται μόνο μέ τήν ἐφ' ὅρου ζωῆς λήψη ἰσχυρῶν φαρμάκων. Ἄμεση συνέπεια εἶναι ὁ ἐνδόμυχος φόβος γιά τήν ἀπόρριψη αὐτή, ὁ ὁποῖος συνδέεται μέ φοβίες γιά μικρόβια, ιούς καί γενικά γιά κάθε εἶδους μόλυνση, ἐπειδή μέ τή συνεχῆ

λήψη τῶν φαρμάκων ἐναντίον τῆς ἀπόρριψης καταστέλλεται ἡ ἄμυνα τοῦ ὀργανισμοῦ, τό ἀνοσοποιητικό σύστημα τοῦ λήπτη. Ἐπί πλέον τίς τελευταῖες δεκαετίες ἔχει παρατηρηθεῖ στους λήπτες τό καινοφανές σύνδρομο τῶν βροχερῶν ἢ ὀμιχλωδῶν ἡμερῶν. Πρόκειται γιά ἔντονα αἰσθήματα ἐνοχῆς καί ἐντροπῆς στους λήπτες πού ἔχουν νά κάνουν μέ τό διάστημα ἀναμονῆς τους γιά μόσχευμα. Ἐλπίζουν, ἐπιθυμοῦν ἢ καί προσεύχονται νά βρεθεῖ μόσχευμα γιά τήν παράταση τῆς ζωῆς τους, πρᾶγμα πού μπορεῖ νά ἐξασφαλιστεῖ μόνο μέ τόν θάνατο ἐνός συνανθρώπου τους. Καί τίς καλύτερες συνθήκες ἀπό πλευρᾶς καιροῦ γιά τόν θάνατο αὐτό παρέχουν οἱ μέρες μέ βροχή καί ὀμίχλη, ὅταν ὑπάρχουν τά περισσότερα θανατηφόρα ἀτυχήματα. Ὅλο καί μεγαλύτερες διαστάσεις στίς τελευταῖες δεκαετίες ἔχει πάρει καί τό πρόβλημα τῆς ταύτισης μέ τό νέο ὄργανο πού ἔχουν δεχτεῖ, ιδίως στήν περίπτωση καρδιάς, ἐπειδή ἀπό τήν πλειοψηφία τῶν ἀνθρώπων ἡ καρδιά συνδέεται ἄμεσα μέ τά αἰσθήματα καί τήν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Εἰδικοί ἐπιστήμονες πού παρέχουν ψυχολογική στήριξη στους λήπτες μετά τήν μεταμόσχευση δέχονται μέ βάση τήν κλινική τους ἐμπειρία, ὅτι σέ μεγάλο ποσοστό τῶν ληπτῶν (30% καί παραπάνω) παρατηρεῖται μιά κρίση ταυτότητας μετά τήν μεταμόσχευση. Αὐτή ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι τρόπον τινά ἔχουν «κληρονομήσει» πλευρές τῆς προσωπικότητας τοῦ δότη, προτιμήσεις, ἀπέχθειες, ἀναμνήσεις, φοβίες καί ἐπιθυμίες του. Ἀπό πλευρᾶς ὀρθόδοξης θεολογίας κατανοοῦνται καί ἐξηγοῦνται τά φαινόμενα αὐτά ἀπόλυτα. Στά ὄργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καί κυρίως στήν καρδιά καταγράφονται καί χαράσσονται τά πάθη καί οἱ ροπές πού ὅλοι μας καλλιεργοῦμε καί στήν περίπτωση μεταμοσχεύσεων φυσικά μεταφέρονται στόν λήπτη τῶν ὀργάνων.

Ὅλα αὐτά δέν θά ἔπρεπε νά ἀνοίξουν ἐκ νέου τόν προβληματισμό γύρω ἀπό τό πολύπλευρο ζήτημα τῶν μεταμοσχεύσεων ἀπό πλευρᾶς ὅλων ἐκείνων τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας πού τίς ἀντιμετώπιζαν εὐνοϊκά ὡς τώρα; Μήπως, ιδίως μέ ἀφορμή τίς ἀρπακτικές διαθέσεις τῆς πολιτείας πού ἐκδηλώνονται ἀπερίφραστα μέ τόν νέο νόμο πού ἰσχύει ἀπό τήν 1ῃ Ἰουνίου, ἦρθε ἡ κατάλληλη στιγμή γιά τήν ἀναθεώρηση τῆς Συνοδικῆς Ἀπόφασης ὑπέρ τῶν μεταμοσχεύσεων;

Λέων Μπράνγκ

Δρ. Θεολογίας

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ

Αιανύομε τήν περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου, κατά τήν ὁποίαν τά ἀναγνώσματα τῆς Ἐκκλησίας μας λαμβάνονται ἀπό τίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Ἐκεῖ μᾶς δίδεται μιά ζωντανή εἰκόνα τῆς ζωῆς τῶν πρώτων Χριστιανῶν καί τοῦ πῶς πραγματοποιοῦσαν οἱ ἅγ. Ἀπόστολοι τήν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν...», ἰδιαίτέρως μετὰ τήν Πεντηκοστή, κατά τήν ὁποίαν ἔλαβαν τήν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πλήρως.

Λίγο ἀργότερα, μετὰ τή μερική παύση τῶν διωγμῶν τῶν πρώτων Χριστιανῶν ἀπό τοὺς Ἰουδαίους ἄρχισαν οἱ ἅγ. Ἀπόστολοι καί οἱ συνεργάτες τους νά βγοῦν ἀπό τά ὅρια τῆς Παλαιστίνης καί νά κηρύξουν τό Εὐαγγέλιο σ' ὅλη τήν οἰκουμένη. Δυστυχῶς ἐν συνεχείᾳ πολλὰ μέρη χάθηκαν πάλι καί ἐπεκράτησαν ἀλλόθρησκοι καί αἵρετικοί, πολλές φορές ὑποστηριζόμενοι ἀπό τοὺς ἐκάστοτε πολιτικούς ἄρχοντες, οἱ ὁποῖοι προέταξαν τά προσωπικά συμφέροντα καί δέν αἰσθάνθηκαν ὡς ὑπρέτει τῶν λαῶν πού διοικοῦσαν. Γι' αὐτό καί μισοῦσαν τήν Ἀλήθεια καί πολεμοῦσαν τήν Ἐκκλησία.

Τά τελευταῖα χρόνια παρατηρεῖται ἐν τούτοις τό φαινόμενο τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, πρωτίστως στά ἀναπτυγμένα κράτη τοῦ κόσμου. Οἱ πολλοί ἔχουν χορτάσει νά βλέπουν ἐκπροσώπους τῆς θρησκείας τους μέ ἐντελῶς κοσμική περιβολή καί κοσμικό φρόνημα, κατά τό ἀγιογραφικό ρητό: ἐάν δέ τό ἄλλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Δηλ. κληρικοί, οἱ ὁποῖοι δέν διαφέρουν σέ τίποτε ἀπό τοὺς κοσμικούς ἀνθρώπους δέν μποροῦν νά προσφέρουν τίποτα, ἀλλά μᾶλλον τυχαίνουν τῆς περιφρονήσεως ἐκείνων. Ἡ ἀπογοήτευση ἀπό τό ἀνάλατο καί ἡ ἀδιαφορία τῶν πολλῶν διευκολύνουν τοὺς καλοπροαίρετους στήν ἀναζήτηση τῆς Ἀληθείας.

Καί πράγματι λάβαμε τό τελευταῖο διάστημα κάποια ἐλπιδοφόρα μηνύματα. Τήν Τρίτη τῆς Διακαινησίμου πραγματοποιήθηκε ἡ καθιερωμένη ἐπίσκεψη τῶν κυριῶν τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐνώσεως «Οἰκοδομή» στό Κέντρο Ἐνοριακῆς Ἀγάπης μας. Ἐκεῖ μᾶς πρόβαλαν διαφάνειες καί μικρές ταινίες ἀπό τόν φετινό ἑορτασμό τῆς Ἀναστάσεως ἀνά τόν κόσμο, μέ κύριο χαρακτηριστικό τήν παραμονή πλήθους πιστῶν μέχρι τό τέλος τῆς Ἀναστάσιμης Θ. Λειτουργίας.

Τό ἴδιο μᾶς ἐπιβεβαίωσε ὁ ἀπό ἐτῶν γνωστός μας π. **Μαρτῖνος Petzold** ἀπό τήν Ἱ. Μητρόπολη Γερμανίας, ὁ ὁποῖος πρόσφατα ἀνέλαβε τήν εὐθύνη μιᾶς τεράστιας ἐνορίας, τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν **Würzburg**, μέ ἀκτῖνα ἄνω τῶν 200 χλμ., καί ἡ ὁποία περιλαμβάνει 4 μεγάλους Ναούς καί ἄλλα παρεκκλήσια

στήν ευρύτερη περιοχή **Franken και Schwaben**.

Χαιρόμαστε τήν πνευματική φιλία μέ τόν π. Μαρτῖνο καί μέ πολλή χαρά βγάλαμε μιά κοινή φωτογραφία τοῦ π. Μαρτίνου (2^{ος} ἀπό ἀριστερά), τοῦ προΐσταμένου καί τῶν ἐφημερίων πού βρεθήκαμε τήν ἡμέρα τῆς ἐπισκέψεώς

του στόν Ναό.

Ὁ π. Μαρτῖνος ἀντιστέκεται στό πνεῦμα τοῦ οἰκουμενισμοῦ καί τῆς ἐκκοσμίκευσης καί εἶναι ἓνας τῶν ἐλαχίστων Κληρικῶν τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας, πού κυκλοφορεῖ καί ἐκτός τοῦ Ἱ. Ναοῦ μέ τήν πρέπουσα παραδοσιακή Ἱερατική περιβολή. Ἔχει δέ διαπιστώσει, ὅτι οἱ πιστοί αὐτό ἀναζητοῦν, τό γνήσιο, τό παραδοσιακό, τό στά μάτια πολλῶν ἀμαθῶν αὐστηρό, μέ ἀποτέλεσμα νά καταριθμοῦνται στό ποίμνιό του ἐκτός τῶν Ἑλλήνων πού ζοῦν ἐκεῖ καί ἀρκετοί Γερμανοί.

Τοῦ εὐχόμαστε καλή συνέχεια τῆς θεάρεστης διαποίμανσης, καί κυρίως εὐχόμαστε νά βρεθοῦν καί ἄλλοι ἄξιοι καί παραδοσιακοί Κληρικοί, πού ἔχουν τό σθένος νά ἀντισταθοῦν στήν ἐκκοσμίκευση καί στόν οἰκουμενισμό. Αὐτή ἡ ἀντίσταση στήν “πολιτική καί διπλωματία” κάποιων ἐκκλησιαστικῶν ταγῶν εἶναι ἡ καλή μαρτυρία.

Ἡ ἐπιμονή στήν πίστη τῶν Πατέρων ἐγγυᾶται τήν οἰκουμενικότητα τῆς Ἐκκλησίας, «πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη», καί ὅχι οἱ οἰκουμενιστικές ἀλλοιώσεις μέ σκοπό νά ἀρέσουμε σιούς πολλούς, καί μέ ἀποτέλεσμα νά χάσουμε καί τούς ἐκλεκτούς.

π. Γεώργιος Χάας

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ

Η εικόνα της Ἀναλήψεως διηγείται τήν τελευταία σωματική ἐμφάνιση τοῦ Χριστοῦ στή γῆ, τή σκηνή δηλαδή πού διηγείται στό τέλος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ ὁ Λουκάς, ὅταν ὁ Χριστός ὠδήγησε τούς μαθητάς Του στή Βηθανία, κι ἐκεῖ, μπροστά τους, ἀνελήφθη στόν οὐρανό.

Ἐκείνη ἀκριβῶς ἡ στιγμή ἀπεικονίζεται στήν ὑπόθεση τῆς Ἀναλήψεως. Ὁ Χριστός ἀνεβαίνει πρὸς τόν οὐρανό καθισμένος μέσα σ' ἓνα κύκλο φωτός, συνοδευόμενος ἀπὸ ἀγγέλους, ἐνῶ οἱ ἀπόστολοι, ἔχοντας στό κέντρο τήν Παναγία -τήν κλίμακα πού ἔνωσε οὐρανό καί γῆ- κυττάζουν ἔκθαμβοι. Δύο ἄγγελοι στέκονται πίσω ἀπὸ τήν Παναγία ἐνδεδυμένοι μέ ὁλόλευκα ἐνδύματα, καί στρέφονται, ὁ ἓνας στούς μισούς καί ὁ ἄλλος στούς ἄλλους μισούς ἀποστόλους, ὅπως περιγράφεται στό α' κεφάλαιο τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων: «καί ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῇτι λευκή, οἱ καί εἶπον ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τόν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τόν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται, ὅν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτόν πορευόμενον εἰς τόν οὐρανόν» (α', 10-11).

Μαζί μέ τούς ἀποστόλους, εἰκονίζεται γιά πρώτη φορά καί ὁ Παῦλος, ὁ ὁποῖος, ἱστορικά, δέν ἦταν παρὼν τή στιγμή ἐκείνη, ἀλλὰ ἀργότερα ἔγινε μαζί μέ τόν ἀπόστολο Πέτρο πρωτοκορυφαῖος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐδῶ, γιά μία ἀκόμη φορά φαίνεται ἡ κατάργηση τοῦ χρόνου -ἢ μᾶλλον ἡ ἐνοποίησή του- στή Βυζαντινὴ ζωγραφικὴ. Τό σήμερα δέν εἶναι στεγανά κλειστό, ἀλλὰ ἀποτελεῖ μία τέλεια ἐνότητα μέ τή μέλλουσα πραγματικότητα. Ὁ Χριστός, ἀναλαμβάνόμενος, δέν ἄφησε τόν κόσμο ἔρημο, ἀλλὰ συνέστησε τήν Ἐκκλησία ἐπάνω στά συγκεκριμένα πρόσωπα τῶν ἀποστόλων, καί αὐτῶν πού Τόν ἐγνώρισαν κι ἔζησαν μαζί Του, ἀλλὰ καί ὅλων των διαδόχων των ἀποστόλων, τῶν διαδόχων στό ἦθος, στήν ἀγιότητα καί στήν «ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι» κοινωνία. Αὐτοὶ εἶναι ἡ γενεὰ τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο, κι αὐτοὶ εἶναι ἐνωμένοι ἀδιάσπαστα καί ἄχρονα μέσα στούς αἰῶνες. Μ' αὐτήν τήν προοπτική, ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἀναλήψεως, σάν μετέπειτα πρωτοκορυφαῖος ἀπόστολος.

Στό μέσο δέ ὅλων, πάντοτε, ὁ Τύπος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Παναγία, ἄλλοτε ὑψώνει σέ δέηση τά χέρια πρὸς τό Χριστό παρακαλώντας γιά ὅλη τήν κτίση, ἄλλοτε παραμένει σέ στάση κατὰ μέτωπον, σταθερή κι ἀμετακίνητη, στή στάση, δηλαδή, τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τήν πίστη καί τά δόγματα.

(Ἀπό τό βιβλίο «**ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ**»
τῆς **Νινέττας Βολουδάκη**)

Δέν είναι καί λίγα...

Καθώς αύριο ανοίγω τή νέα σελίδα Ίερατικού βίου καί μετρώ τούς ένιαντούς από εκείνη τήν Κυριακή τών Βαΐων-30/3 ήταν τότε- του σωτηρίου έτους 1980, παρατηρώ ότι τά τριαντατρία χρόνια πού σφράγισαν

μιά διακονία καί μιά Ίερατική διαδρομή, δέν είναι καί λίγα.. Συνειδητοποιώ δηλαδή, ότι ή ανοχή του Θεού άπέναντί μου ήταν όντως τόσο εύεργετική, ώστε πραγματικά νά μέ δονεί έσωτερικά καί μιά συγκίνηση ν' άνεβαίνει μέσα μου, πού τή θεωρώ φυσική. Γιατί μέχρι πρίν από μερικά χρόνια ένοιωθα, πώς τά πέντε, τά δέκα, δεκαπέντε χρόνια μπορούσαν νά διπλασιαστούν, νά γίνουν δέκα, είκοσι, τριάντα καί σαράντα ακόμα. Τά 33 ή τά 34 όμως; Κι αυτό βιώνω άπόψε όπου γράφω τούτες τίς γραμμές καί κοιτάζω πίσω μου ξαναβλέποντας πρόσωπα χαμογελαστά ένοριτών καί φίλων, τά

όποια άναχώρησαν, ή άλλων γνωστών, πού είχαν τότε νεανική όψη καί σήμερα τά γερατειά τούς σημάδεψαν. Σκέφτομαι σπίτια καί γείτονες πού έσφυζαν από ζωή, ευωδιές άνέβαιναν από γιορταστικά έδέσματα κι από τά βασιλικά ή τίς γαρυφαλιές πού τά στόλιζαν καί σήμερα μαράθηκαν μαζί μέ τά σπίτια, τά όποια άπόμειναν κλειστά καί μονάχα τά βράδυα τά παγερά του χειμώνα ακούγονται κάτι περίεργοι ήχοι από τόν άέρα πού σεργιανά στά άδεια δωμάτια, ή, ποιός ξέρει, ίσως, κι από τίς ψυχές τών κεκοιμημένων πού απομένουν παντοτεινοί φύλακές τους, προσμονάριοι λές έως τής συντελείας...

Ξαναζώ έπίσης πανηγύρια καί μεγαλογιορτάδες φωτεινές καί χορτασμένες ευχές καί χαμόγελα....Μόνο πού λείπουν οί παλιές οί γιαγιές για νά πούν τόν Άγιο παππού, άσχετα άν ό Άγιος Παντελεήμονας μαρτύρησε νέος κι έτσι εικονίζεται. Θυμάμαι παλιούς ψάλτες καί συνεφημερίους πού άφησαν τό ίχνος τής παρουσίας τους μέσα στό Ναό κι ύστερα άναχώρησαν... Θυμάμαι... Καί τί δέ θυμάμαι όλ' αυτά τά χρόνια.

Άλήθεια, πότε πέρασε αυτός ό καιρός; Αυτό άναρωτιέμαι καί κάνω τό Σταυρό μου, - τί άλλο νά κάνω αυτή τήν ώρα του άπολογισμού;- καθώς εισοδεύω στό τριακοστό τέταρτο έτος Ίερατικού βίου...Καί ποιός ξέρει πόσα χρόνια θά μετρώ ακόμα. Έκείνος μόνο γνωρίζει. «Δόξα τή μακροθυμία Σου, Κύριε...». Άμήν

π. Κωνσταντίνος Κ. Καλλιανός

Παρασκευή, 29- 3- 2013, Μετά τήν Άκολουθία τών Χαιρετισμών

Γιά ποιά Πατρίδα κόπτονται οί άπάτριδες “σωτήρες” μας;

Είναι γεγονός άναμφισβήτητο ότι ή Εύρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σέ μία πρωτοφανή καμπή τής ιστορικής της πορείας καί εξέλιξης. Η καμπή αύτή, ή όποία είναι περισσότερο διαδεδομένη καί γνωστή ως «κρίση» έχει πλήξει καίρια όλους τους τομείς του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού καί πολιτισμικού φάσματος. Ιδιαίτερα όμως, ό άπότοκος τής κρίσης αύτής έχει γίνει περισσότερο αισθητός στίς χώρες του Εύρωπαϊκού Νότου καί βεβαίως καί στην Πατρίδα μας, ή όποία διανύει μία από τίς δυσκολότερες περιόδους τής σύγχρονης Ιστορίας της.

Η άνεργία, ή ριζική περικοπή μισθών καί εισοδημάτων, ή έξοντωτική φορολογική πολιτική, ή διάλυση του κράτους πρόνοιας, ή άποσάθρωση των κοινωνικών δομών άποτελούν την καθημερινή καί όδυνηρή πραγματικότητα. Η καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ό έξευτελισμός τής ανθρώπινης άξιοπρέπειας, ή περιφρόνηση των άρχών τής έλευθερίας, τής ισότητας, τής νομιμότητας, καθώς καί ή κατάλυση κάθε έννοιας Δικαίου βρίσκονται στην ήμερήσια διάταξη των φύλλων τής έντυπης καί ήλεκτρονικής είδησεογραφίας. Όλες όμως αυτές οί συνιστώσες τής κρίσης φανερώνουν πάνω άπό όλα ένα έλλειμμα Δημοκρατίας καί μία περιφρόνηση των Δημοκρατικών θεσμών.

Όπως είναι ήδη γνωστό, μέ την ύπογραφή τής «Συνθήκης τής Λισσαβόνας», τό 2007, καθορίστηκαν για πρώτη φορά τά Δημοκρατικά θεμέλια τής Εύρωπαϊκής Ένωσης, τά όποία στηρίζονται σέ τρεις βασικούς πυλώνες: την άρχή τής Δημοκρατικής ισότητας, την άρχή τής αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας καί την άρχή τής συμμετοχικής Δημοκρατίας. Η Εύρωπαϊκή Ένωση λοιπόν όφείλει σέ όλες τίς δραστηριότητές της, βάσει των άνωτέρω θεμελιωδών άρχών, νά σέβεται την άρχή τής ισότητας των πολιτών της, οί όποιοι θά πρέπει νά τυγχάνουν ίσης προσοχής άπό τά θεσμικά καί λοιπά όργανα καί τους οργανισμούς της, νά λειτουργεί ως αντιπροσωπευτική Δημοκρατία καί νά λαμβάνει άποφάσεις όσο τό δυνατόν πιο άνοιχτά καί έγγύτερα στους πολίτες της.

Γεννάται λοιπόν εύλογα τό έρώτημα, πώς είναι δυνατόν λίγα χρόνια μετά την ύπογραφή τής Συνθήκης αύτής, οί εξέλιξεις στό Εύρωπαϊκό γίγνεσθαι νά άποδεικνύουν περίτρανα ότι οί Δημοκρατικές άρχές δέν άποτελούν τό θεμέλιο λίθο του Εύρωπαϊκού οικοδομήματος; Γιατί καθίσταται όλο καί περισσότερο έμφανές ότι ή ύπαρξη του Δημοκρατικού έλλείμματος άποτελεί μία από τίς γενεσιουργές αίτίες τής κρίσης καί έναν άπό τους βασικούς λόγους για τους όποιους αύτή δέν μπορεί νά ξεπεραστεί;

Όπως γνωρίζουμε, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ένα πρωτοφανές –ιστορικά– μόρφωμα, γιατί τα Κράτη Μέλη της συμφώνησαν, ως αποτέλεσμα της συμμετοχής τους σ' αυτή, να μεταβιβάσουν όρισμένες από τις εξουσίες τους σ' συγκεκριμένους τομείς πολιτικής, στά θεσμικά της όργανα. Συνεπώς, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνουν δεσμευτικές αποφάσεις υπερεθνικού τύπου κατά την άσκηση των νομοθετικών, δημοσιονομικών, εκτελεστικών και συνταγματικών τους διαδικασιών.

Οι ίδιες δηλαδή συνθήκες μετασχηματισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας σ' Ευρωπαϊκή Ένωση και ο βασικός οικονομικό – κεντρικός της προσανατολισμός καθόρισαν τόσο τη μορφή όσο και το περιεχόμενο αυτού του νεοπαγούς θεσμικού μορφώματος. Αυτό έχει σ' αποτέλεσμα την εμφάνιση πολλών αλληλοδιαπλεκόμενων πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και ιδεολογικών δικτύων, τα όποια συνδέονται με διαφορετικούς κάθε φορά συμμετέχοντες, πού μπορεί να είναι από κυβερνήσεις κρατών μέχρι περιφερειακές διοικήσεις, πολυεθνικές επιχειρήσεις και ποικίλες ομάδες επιρροής.

Οι αποφάσεις λοιπόν πού λαμβάνονται από όρισμένα θεσμικά όργανα, όπως ή Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ή Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, κ.ά., τα όποια έχουν ιδιαίτερα αυξημένες αρμοδιότητες και μεγάλη επιρροή στά κέντρα λήψης αποφάσεων, δέν λαμβάνονται μέ γνώμονα τά προγράμματα και τίς προτεραιότητες των Κυβερνήσεων των κρατών – μελών, αλλά μέ βάση τη χρηματοοικονομική λογική των περίφημων αγορών. Οι ζωές εκατομμυρίων Ευρωπαίων πολιτών καθορίζονται όχι από τίς αποφάσεις των Κυβερνήσεων, πού οι ίδιοι έχουν ελεύθερα επιλέξει μέσα από έκλογικές διαδικασίες, αλλά από αποφάσεις θεσμικών οργάνων, των οποίων οι εκπρόσωποι δέν έχουν καν εκλεγεί απευθείας από τό έκλογικό σώμα.

Έπομένως, δέν είναι αξιοπερίεργο πού τό έλλειμμα Δημοκρατίας εξακολουθεί να ύφίσταται, τόσο σ' Ευρωπαϊκό, όσο και σ' έθνικό επίπεδο. Τό δημοκρατικό αυτό έλλειμμα είναι πιό επίκαιρο σήμερα από ό,τι στό παρελθόν, παρά τό γεγονός ότι οι νομοθετικές εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του μοναδικού Ευρωπαϊκού θεσμικού οργάνου, πού αναδεικνύεται μέ άμεσες εκλογές από όλους τους Ευρωπαίους πολίτες έχει ενισχυθεί σ' σχέση μέ τά πρώτα χρόνια της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Τό Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δέν αποτελεί σ' καμία περίπτωση ένα νομοθετικό σώμα, τό όποιο άντλεί την ισχύ του από την ψήφο έμπιστοσύνης πού έχει λάβει από τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της πολιτικής πού έχει διακηρύξει ότι θα ακολουθήσει ή όποια πλειοψηφία σ' αυτό. Αποτελεί μόνο ένα μηχανισμό πού έχει τη δυνατότητα έπιβολής του δικαιώματος άρνησικυρίας (βέτο) άπέναντι σ' νομοθετικές πρωτοβουλίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Έπιτροπής. Πολλές φορές μάλιστα τά τε-

κταινόμενα στό Εὐρωπαϊκό στερέωμα «ἀπαιτοῦν» τήν παράκαμψη τῆς λειτουργίας του ἀπό τό Εὐρωπαϊκό Συμβούλιο μέ τό πρόσχημα τῆς ἀνάγκης λήψης γρήγορων καί ἄμεσων ἀποφάσεων.

Ὅλα τά ἀνωτέρω ἐκτεθέντα συνηγοροῦν στή διαπίστωση ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκή Ἑνωση, ὡς ἓνα ὑπερεθνικό μὀρφωμα, δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἓνας ὀργανισμός μέ αὐτόνομη ὕπαρξη, πού δρᾷ ἐρήμην τῶν κρατῶν καί τῶν πολιτῶν, τούς ὁποίους, ὑποτίθεται, ὅτι ἐκπροσωπεῖ. Εἶναι σέ ὅλους κοινή ἡ πεποίθηση ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκή Ἑνωση δέν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπό ἓνα πρωτόγνωρο γραφειοκρατικό μηχανισμό, τοῦ ὁποίου οἱ προτεραιότητες καί τά συμφέροντα δέν συμπίπτουν μέ ἐκεῖνα τῆς πλειοψηφίας τῶν Εὐρωπαίων πολιτῶν. Φυσικά, ὅλα αὐτά πόρρω ἀπέχουν ἀπό τά ὀράματα τῶν ἐμπνευστῶν τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης, καθῶς καί ὅλων ἐκείνων τῶν πολιτικῶν πού ὑπηρετήσαν τό Εὐρωπαϊκό ιδεῶδες ἐδῶ καί δεκαετίες.

Γιά τό λόγο αὐτό, εἶναι περισσότερο ἀπό ποτέ ἀντιληπτό αὐτό πού πολύ εὐστοχα ἔχει διατυπώσει ὁ Βρετανός πολιτικός ἐπιστήμονας Colin Crouch, ὅτι δηλαδή ζοῦμε σέ μία «μετά – δημοκρατική» ἐποχή. Στή σημερινή ἰδιαίτερα περίοδο, πού ἡ μία χώρα μετά τήν ἄλλη πέφτουν στά πλοκάμια τῆς βαθύτατης οἰκονομικῆς ὕφεσης, ἀπό πολύ λίγους ἀμφισβητεῖται ἡ διαπίστωση ὅτι τά θεσμικά ὄργανα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνωσης, τά ὁποῖα ἔχουν τή δημοκρατική νομιμότητα νά λαμβάνουν ἀποφάσεις, δέν ἔχουν οὐσιαστικά καμία ἐξουσία, ἐνῶ ἀντιθέτως τά ἐξωθεσμικά κέντρα, οἱ περίφημες ἀγορές, κυβερνοῦν, χωρίς νά ἔχουν τή δημοκρατική νομιμότητα γιά αὐτό.

Τή νοσηρή αὐτή πραγματικότητα τῆς κατάλυσης τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν δέν τήν βιώνουμε καθημερινά σήμερα στήν Πατρίδα μας; Ὁ δημαγωγικός ἐκτροχιασμός θεσμῶν καί συνειδήσεων, ἡ ἔκπτωση ἠθικῶν ἀξιῶν καί προτύπων, ἡ ἀσυνδοσία, ἡ ἀναξιοπιστία, ὁ φθόνος καί ἡ ἰσοπέδωση δέν ἔχουν παγιωθεῖ στίς συνειδήσεις τῶν πολιτῶν; Ἐδῶ δέν ὑπάρχει ἔλλειμμα Δημοκρατίας, ἀλλά κάποιο φτηνό ὑποκατάστατό της. Στή χώρα μας σήμερα δέν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία οὔτε γιά τό ποιᾶ εἶναι οὐσιαστικά τά κέντρα λήψης τῶν ἀποφάσεων, οὔτε γιά τό ποιούς σκοπούς καί ἐπιδιώξεις ὑπηρετεῖ τό πολιτικό κατεστημένο. Γιά τό λόγο αὐτό φαντάζομαι ὅτι δέν πρέπει νά ὑπάρχει οὔτε ἓνας πού νά ἔχει τήν ψευδαῖσθηση ὅτι τό πολιτικό σύστημα ὑπερασπίζεται περισσότερο τά συμφέροντα τῶν Ἑλλήνων ἀπό τά ἀντίστοιχα τῶν ἀγορῶν. Ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχει κάποιος πού νά πιστεύει ὅτι τό πολιτικό σύστημα δρᾷ ὡς ἐντολοδόχος τοῦ κυρίαρχου Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Κάποιοι βέβαια, ἀπό τό διεφθαρμένο πολιτικό κατεστημένο, θά ἰσχυρισθοῦν τό ἀντίθετο. Θά προσπαθήσουν νά μᾶς πείσουν ὅτι τό μόνο πού τούς ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ «σωτηρία» τῆς Πατρίδας μας. Γιά νά τή «σώσουν» θά μᾶς ποῦν ὅτι πῆραν ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα πού θά ὀδηγήσουν στήν ἀνάκαμψη καί στήν ἀνάπτυξη. Θά ἰσχυριστοῦν ὅτι πολύ γρήγορα ὅλα αὐτά τά μέτρα

τοῦ πιθαριοῦ τῶν Δαναΐδων θά ἀποδώσουν καρπούς. Τό ἐρώτημα ὅμως πού τίθεται εἶναι: γιά ποιά Πατρίδα κόπονται ὅλοι αὐτοί οἱ ἀπάτριδες; Τήν Πατρίδα ἐκείνη πού τήν ἔχουν καρφώσει στό σταυρό τοῦ μαρτυρίου; Τήν Πατρίδα ἐκείνη πού τήν ἔχουν διαπομπεύσει καί διασύρει σέ ὅλα τά μήκη καί τά πλάτη τῆς ὑψηλίου; Τήν Πατρίδα ἐκείνη πού τήν ἔχουν ρίξει ἡμιθανή, βορά στίς ἀκόρεστες ὀρέξεις τῶν ἀδίστακτων ἀγορῶν;

Ὁ ἄθλιος αὐτός καί ὀλέθριος πολιτικός συρφετός ἀναγνωρίζει σάν πατρίδα του μόνο τό μαμωνᾶ καί ὑπακούει πειθήνια στά κελεύσματα μόνο τῶν χρηματοπιστωτικῶν ἀγορῶν. Εἶναι ἐνδεδυμένος μέ τό μανδύα τῆς πιό στυγνῆς κοινοβουλευτικῆς δικτατορίας καί ἔχει λάβει τά πιό ἀντιδημοκρατικά καί ἀντικοινωνικά μέτρα τῆς νεότερης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, πού ἔχουν ὀδηγήσει τόν Ἑλληνικό λαό στή φτώχεια καί στήν ἐξαθλίωση. Ἡ ἱστορική αὐτή περίοδος θά ἀποτελεῖ ἐσαεὶ ὄνειδος γιά ὅλους ἐκείνους πού συμμετείχαν στό ἀνοσιούργημα τῆς κοινωνικῆς ἀναλγησίας καί τοῦ δημοκρατικοῦ ἐμπαιγμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καί πιστεύω ὅτι θά διδάσκεται σέ ὅλα τα πανεπιστήμια τοῦ κόσμου σάν παράδειγμα πρὸς ἀποφυγή, σάν παράδειγμα διαφθορᾶς καί ἀποξένωσης τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἀπὸ τόν κυρίαρχο λαό, τά συμφέροντα τοῦ οἰοῦ θά ἔπρεπε νά ὑπηρετεῖ καί νά προασπίζει.

Ἡ Δημοκρατία, σύμφωνα μέ ἓνα μεγάλο Ἑλληνα στοχαστή, εἶναι τό πολίτευμα ἐκεῖνο ὅπου τήν ἐκάστοτε κρατοῦσα τάξη διαλέγει κατὰ ἀραιὰ χρονικά διαστήματα, τύποις ἐλεύθερα ὁ λαός, ἐπειδὴ εἶναι ὑποτελὴς στοὺς λίγους, πού ἐλέγχουν καί διαπλάθουν ψυχολογικά τὴ βούλησή του. Ἡ δημοκρατία καθίσταται ἔτσι μία ὀλιγαρχία τῶν ποικίλης φύσεως δημαγωγῶν, πού ἡ ὀλιγαρχική της οὐσία, κάπως, κατὰ ἓνα περιορισμένο μέτρο, ἀλλοιώνεται ἀπὸ τὴν τυπικὴ ἐξουσία τοῦ ὅλου νά ἐκλέγει τοὺς λίγους ἐξουσιαστὲς του. Ἡ Παιδεία προσδιορίζει αὐτό τό μέτρο. Ὅταν εἶναι σχετικῶς μεγάλο, μπορούμε μέ κάποια εἰρωνεία βέβαια, νά μιᾶμε γιὰ Δημοκρατία. Ὅταν εἶναι μᾶλλον μικρό, τότε καλύτερα νά μιᾶμε γιὰ μία παρέκβαση τῆς χειρότερης Ὀλιγαρχίας.

Ἄραγε, τά πράγματα εἶναι τόσο ἀπαισιόδοξα; Δέν ὑπάρχει κάποια νότα αἰσιοδοξίας; Βεβαίως καί ὑπάρχει! Ἡ ἐλπίδα καί ἡ αἰσιοδοξία θά ἔλθει ὅταν θά γίνουμε ἄξιοι νά ἐπιλέγουμε πολιτικούς ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τοῦ ἐκκλησιασματος, πού σάν ὄραμά τους θά ἔχουν τό νά καλλιεργοῦν πνευματικά καί νά ἐκπαιδεύουν τοὺς πολῖτες. Τότε θά μπορούμε καί νά ἐπιλέγουμε καλοὺς πολιτικούς καί νά ἀναδεικνύουμε καλὲς Κυβερνήσεις. Καί αὐτό, γιατί θά ἰσχύει πάντοτε ὁ μεστός ἀπὸ ἀλήθεια λόγος τοῦ Σωκράτη στὸν Γοργία τοῦ Πλάτωνος: «Οἶμαι μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων, ἵνα μὴ εἶπω μόνος, ἐπιχειρεῖν τὴν ὡς ἀληθῶς πολιτικὴν τέχνην καί πράττειν τὰ πολιτικὰ μόνος τῶν νῦν».

Ἰωάννης Χαραλάμπης

Οἰκονομολόγος

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Στό βιβλίο του “Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΙΝΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ” ο πρωτο-πρεσβύτερος π. Βασίλειος Βολουδάκης γράφει (σελ. 147): «**Στὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα, ἦταν ἀδιανόητος ὁ χωρισμὸς τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν καθημερινή τους ζωὴ. Γι’αὐτὸ καὶ ὅταν ἀκόμη ἀγνοοῦσαν τὸν ἀληθινὸ Θεό, πρὶν ἀποκαλυφθεῖ μὲ τὴν Ἑνσάρκωση Του. Τὸν περίμεναν σωστά, ὡς σαρκωμένον καὶ ἀθάνατον ἄνθρωπο καὶ ὄχι ὡς ἰδέα, στοιχεῖο τῆς φύσεως, ζῶο ἢ πρᾶγμα.**»

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ εὐρήματα τῆς Ἀρχαιολογίας πού θαυμάζουμε στὰ μουσεῖα καὶ στοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους, πού μαρτυροῦν τὴν θρησκευτικότητα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων, στό βιβλίο τῆς Καινῆς Διαθήκης Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (ιζ΄ 16) διαβάζουμε ὅτι ὅταν ἦλθε στὴν Ἀθήνα ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶδε τὴν πόλη κατείδωλον, γεμάτη ἀγάλματα θεῶν. Καὶ κατὰ τὴν ὁμιλία του στὸν Ἄρειο Πάγο ἐχαρκτήρισε τοὺς Ἀθηναίους «κατὰ πάντα δεισιδεμονεστέρους». Δηλαδή στὴν ἀτομικὴ καὶ συλλογικὴ τους ζωὴ τὸ θεῖο εἶχε δεσπόζουσα θέση. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀγάλματα εἶχαν καὶ ναοὺς ἀφιερωμένους σὲ θεοὺς, ἀκόμη καὶ ἄλση (βλ. τραγωδία Σοφοκλῆ “Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ” καὶ Εὐριπίδη “Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι”). Ἐπίσης μεμωνομένους βωμοὺς. Στὴν Ἀθήνα ὁ Ἀπ. Παῦλος εἶδε βωμὸ ἀφιερωμένο στὸν ἄγνωστο θεό. Μὲ ἀφορμὴ τὸ γεγονὸς αὐτὸ τοὺς ἐμίλησε γιὰ τὸν Θεό τῆς Χριστιανικῆς Ἀποκαλύψεως.

Στὰ θέατρα ὑπῆρχε ἡ θέση “θεολογεῖο” ἀπὸ τὴν ὁποία μιλοῦσαν οἱ θεοὶ καὶ στό μέσον τῆς ὀρχήστρας ἡ “θυμέλη” βωμὸς τῆς θυσίας.

Δεσπόζουσα θέση τῶν θεῶν πού ἐλάτρευαν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες διαπιστώνουμε καὶ στό ἀρχαῖο δρᾶμα. Στὴ συνέχεια ἐκθέτουμε τίς διαφορὲς μορφές τῆς σχέσεως τῶν ἀρχαίων προγόνων μας μὲ τίς θεότητες πού ἐπίστευαν, ὅπως μαρτυροῦνται στὰ σωζόμενα ἔργα, τραγωδίες, κωμωδίες καὶ σατιρικά δράματα. Γιὰ ἐξοικονόμηση χώρου περιορίζομαστε σὲ ἓνα παράδειγμα.

Γιὰ κάποιο ἀναπάντεχο γεγονὸς ἀναφωνοῦμε “ὦ, Θεέ μου”. Ἀνάλογες ἐκφράσεις συναντᾶμε στό ἀρχαῖο δρᾶμα. Στὴν τραγωδίᾳ τοῦ Σοφοκλῆ “Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ” ὅταν ὁ τυφλὸς Οἰδίποδας ἐρωτᾷ τὸν Χορὸ “Ξέρετε τὸ γένος τῶν Λαβδακιδῶν;”, ἐκεῖνοι ἀναφωνοῦν “ὦ! Δία!”

Θνητοὶ ἐπικαλοῦνται θεοὺς ὡς μάρτυρες. “Λοιπὸν ἐγὼ τοὺς θεοὺς ἔχω μάρτυρές μου σ’αὐτό, πὼς θέλω σ’ ὅλα βοήθεια νὰ δώσω σὲ σένα καὶ στὰ

παιδιά”, λέει ὁ Ἰάσωνας στή Σήδεια στήν ὁμώνυμη τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη.

Ἐπίκληση θεοῦ γιά ἐπιβεβαίωση λεγομένων καί ὀρκων. Ὁ κήρυκας Λίχας στήν γυναίκα του Ἡρακλῆ Δηιάνειρα: “Ἄς εἶναι μάρτυρας ὁ Δίας ὁ τρανός ὅ,τι ξέρω θά σοῦ πῶ” (“Τραχίνιαι” Σοφοκλῆς).

Ἡ ἔκφραση “Μά τόν Δία” ἀπαντᾶται πολύ συχνά.

Ἀρνούμενος ὅτι ἐπώλησε τροφίμα στόν Ὀδυσσεά καί στούς συντρόφους του ὁ πατέρας τῶν Σατύρων Σειληνός λέει στόν Κύκλωπα: “Μά τόν Ποσειδῶνα πού σέ γέννησε, Κύκλωπά μου, μά τόν μεγάλο Τρίτωνα καί τόν Νηρέα...” (σατυρικό δράμα “Κύκλωψ” τοῦ Εὐριπίδη).

Ὅταν θέλουμε νά δώσουμε ἔμφαση σ’ ἓνα αἴτημά μας λέμε “Γιά τόν Θεό σέ παρακαλῶ”, “Γιά τόν Θεό μή μοῦ τό ἀρνηθεῖς”. Κάτι ἀνάλογο συναντᾶμε στό ἀρχαῖο δράμα, Στήν τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ “Οἰδίπους Τύραννος” ὁ χορός πρὸς τόν μάντη Τειρεσία: “Μή φύγεις, γιά ὄνομα τῶν θεῶν, ἐνῶ ξέρεις, γιατί ὅλοι μας σέ προσκυνοῦμε σάν ἱκέτες”.

Οἱ ἄνθρωποι εὖχονται νά ἔχουν τήν βοήθεια τῶν θεῶν γιά νά, πάρουν ἐκδίκηση γιά ἀδικίες πού τούς ἔχουν γίνει, γιά δεινά πού ἔχουν ὑποστεῖ ἢ οἱ θεοί νά τιμωρήσουν ἀδικούς, κακοποιούς. Ἡ Ἥλέκτρα πρὸς τόν Χορό γιά τήν Κλυταιμνήστρα καί τόν Αἰγισθο: “Ὁ μέγας θεός τοῦ Ὀλύμπου ἄς τούς δώσει νά πάθουν παθήματα γιά ἀντιπληρωμή κι’ ἄς μή δοκιμάσουν ποτέ τους χαρά, μιά πού ἔκαναν τέτοια ἔργα!” (“Ἥλέκτρα” Σοφοκλῆ).

Οἱ θνητοί εὖχονται οἱ θεοί νά πραγματοποιήσουν ἐπιθυμητές ἐνέργειες νά βοηθήσουν ἀνθρώπους στήν πραγματοποίηση τῶν σχεδίων τους. Ὁ Ἡρακλῆς πρὸς τόν Ἄδμητο: “Ὁ θεός μακάρι ν’ ἀπομακρύνει τέτοια συμφορά ἀπό τά παιδιά” (“Ἀλκυστις” Εὐριπίδη). Ἡ Τροφός στίς “Χοηφόρες” τοῦ Αἰσχύλου: “Μακάρι μέ τήν Βοήθεια τῶν θεῶν ὅλα καλά νά πᾶν”.

Οἱ ἄνθρωποι εὖχονται εὐεργέτες νά ἔχουν καλή ἀνταπόδοση ἀπό τούς θεούς. Ἡ Ἀνδρομάχη πρὸς τόν Πηλέα: “Τέροντα, οἱ θεοί ἄς δίνουν καλά σέ σένα καί στούς δικούς σου πού ἔσωσες καί τό παιδί μου κι’ ἐμένα τή δύστυχη” (“Ἀνδρομάχη” Εὐριπίδη).

Στά σωζόμενα ἔργα τοῦ ἀρχαίου δράματος βλέπουμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀποδίδουν σέ διάφορους θεούς χρησμούς, προφητείες, ιδιότητες, ἐνέργειες (“Ἰκέτιδες”, “Ἀγαμέμνων”, “Ἐπτά ἐπὶ Θήβας” Αἰσχύλου, “Ἥλέκτρα”, “Τραχίνιαι”, “Αἴας” Σοφοκλῆ, “Βάκχαι”, “Φοίνισσαι”, “Ἴων” Εὐριπίδη, “Ἰππεῖς” Ἀριστοφάνη, “Σαμία” Μένανδρου κ.ἄ.)

Οἱ ἄνθρωποι εὖχονται, ἐκφράζουν ἐπιθυμίες ἐπικαλούμενοι θεούς. Μέ τό στόμα τοῦ Σίκωνα ὁ ποιητής Μένανδρος καί οἱ ἠθοποιοί: “Κι’ αὐτή πού ἀρχοντικό γονιό βαστᾶ καί τό γέλιο ἀγαπᾶ, ἡ κόρη Νίκη, ἄς μᾶς ἀκολουθεῖ

πάντοτε καλόβολη” (“Δύσκολος” Μένανδρου).

Θνητοί απευθύνονται προς θεούς. Στήν τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ “Ἀντιγόνη ὁ χορός τῶν Θηβαίων προεστῶν: “Τῇ δύναμή σου Δία, ποιά ἀνθρώπινη ἀλαζονεία μπορεῖ νά σταματήσει;”

Οἱ ἄνθρωποι προσεύχονται πρὸς θεούς. Στόν Δία ὁ Χορός τῶν Δαναΐδων στήν τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου “Ἰκέτιδες”, ὁ Αἴας (“Αἴας” Σοφοκλῆ), ἡ Δηιάνειρα (“Τραχίνιαι” Σοφοκλῆ) ὁ Χορός (“Θεσμοφοριάζουσαι” Ἀριστοφάνη. Στόν Ἀπόλλωνα ὁ Ὀρέστης (“Εὐμενίδες” Αἰσχύλου), ἡ Ἥλέκτρα (“Ἥλέκτρα” Εὐριπίδη), ὁ Δημέας (“Σαμία” Μένανδρου). Στούς θεούς τοῦ Κάτω Κόσμου ὁ χορός στήν τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου “Χοηφόροι”. Ὁ Χορός στήν Ἀθηνᾶ, Ἄρτει καί Ἀπόλλωνα (“Οἰδίπους Τύραννος” Σοφοκλῆ), ἡ “Ἀλκηστη στήν Ἑστία (“Ἀλκηστις” Εὐριπίδη), ὁ Χορός στήν Ἄρτεμη (“Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι” Εὐριπίδη), ὁ Ὀδυσσεύς στήν Ἀθηνᾶ στό σατυρικό δράμα “Κύκλωψ” τοῦ Εὐριπίδη. Ὁ Χορός πρὸς θεούς καί θεές (“Ἑπτά ἐπὶ Θήβας” Αἰσχύλου) κ.ἄ.

Στό ἀρχαῖο δράμα ἔχουμε καί διαλόγους μεταξύ θεῶν καί ἀνθρώπων. Στήν τραγωδία: τοῦ Αἰσχύλου “Εὐμενίδες” διεξάγεται διάλογος 22 στίχων ἀνάμεσα στόν Ὀρέστη καί τίς χθόνιες θεές Ἑρινύες. Ὁ πρόλογος τῆς τραγωδίας τοῦ Σοφοκλῆ “Αἴας” ἀποτελεῖται ἀπό τρεῖς διαλόγους 133 στίχων ἀνάμεσα στήν Ἀθηνᾶ καί τόν Ὀδυσσεύ, τήν Ἀθηνᾶ καί τόν Αἴαντα, τήν Ἀθηνᾶ καί τόν Ὀδυσσεύ. Ἐκτενῆ διάλογο ἀνάμεσα στόν θεό Διόνυσο καί τόν δοῦλο του Ξανθία ἔχουμε στήν κωμωδία τοῦ Ἀριστοφάνη “Βάτραχοι” στό ὁποῖο συμμετέχει καί ὁ Ἡρακλῆς σέ δεύτερο στάδιο.

Οἱ θεοὶ μιλοῦν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καί μέ χρησμούς καί προφητείες, “ἄλλοτε κατόπιν αἰτήματος τοῦ ἢ τῶν ἐνδιαφερομένων, ἄλλοτε μέ πρωτοβουλία τῶν θεῶν”. “Ἄλλοτε δίδονται ἀπ’ εὐθείας στοὺς θνητοὺς καί ἄλλοτε μέ τοὺς μάντιες”.

Ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τό θεῖο ἐκφράζεται καί μέ λατρευτικές πράξεις. Στήν “Ἥλέκτρα” τοῦ Σοφοκλῆ πρὶν ἀπό τήν τιμωρία τῶν φονιάδων τοῦ πατέρα του ὁ Ὀρέστης καλεῖ τόν φίλο του Πυλάδη νά προσκυνήσουν τά “πατρικά ἀγάλαματα τῶν θεῶν” πού βρίσκονται στά προπύλαια τοῦ ἀνακτόρου. Γιά τήν ἀπαλλαγὴ τους ἀπό τό κακό πού πλήττει τήν χώρα τους οἱ Θηβαῖοι προσπίπτουν στοὺς βωμούς μπροστά στό ἀνάκτορο μέ ἐπικεφαλῆς τόν ἱερέα (“Οἰδίπους Τύραννος” Σοφοκλῆ). Ὁ γιός τοῦ Ἡρακλῆ Ὑλὸς πληροφορεῖ τήν μητέρα του Δηιάνειρα ὅτι ὁ πατέρας του ἐτοιμάζεται νά κάνει θυσία πολλῶν βοδιῶν στόν Δία (“Τραχίνιαι” Σοφοκλῆ). Μπροστά στό ἄγαλμα τῆς Ἄρτεμης ὁ Ἰππόλυτος στήν ὁμώνυμη τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη: “Τό πλεγμένο αὐτό στεφάνι ἀπὸ λιβάδι ἀνέγγιχτο τό στόλισα ὁ ἴδιος, ἀφέντρα

μου, καί σοῦ τό φέρνω”.

Οἱ θνητοί δέν καταφεύγουν στούς θεούς μόνον μέ προσευχή, ζητοῦν τήν προστασία τους προσπέφτοντας σέ βιαμούς καί ἀγάλματα. Διωκόμενος ἀπό τίς Ἐρινύες ὁ Ὀρέστης προσφεύγει ἰκέτης στό ναό τοῦ Ἀπόλλωνα στούς Δελφούς καί κατόπιν στό ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς στήν Ἀθήνα (“Εὐμενίδες” Αἰσχύλου). Ὁ Ἰόλαος καί τά παιδιά τοῦ Ἡρακλῆ στούς βωμούς τῶν θεῶν στόν Μαραθῶνα (“Ἡρακλεΐδαι” Εὐριπίδη). Ἡ βασίλισσα Κρέουσα τῆς Ἀθήνας στούς Δελφούς (“Ἴων” Εὐριπίδη).

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀντιμετωπίζουν δυσκολίες, προβλήματα, διλήμματα, ἀδιέξοδα καταφεύγουν στούς θεούς. Πιά νά μάθει τήν ἀλήθεια γιά τούς γονεῖς του ὁ Οἰδίποδας πηγαίνει στούς Δελφούς γιά νά πάρει χρησμό τοῦ Ἀπόλλωνα. Οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀθήνας Εὐθύθως καί Κρέουσα, πού ἦσαν ἄτεκνοι καταφεύγουν στούς Δελφούς. Τό ἴδιο ἔκαναν καί οἱ βασιλεῖς τῆς Θήβας Λαῖος καί Ἰοκάστη. Ὁ Ὀρέστης πηγαίνει στούς Δελφούς γιά νά πάρει ὁδηγίες ἀπό τόν Ἀπόλλωνα πῶς θά ἐκδικηθεῖ τόν φόνο τοῦ πατέρα του Ἀγαμέμνονα. Οἱ Θηβαῖοι καταφεύγουν στό μαντεῖο τῶν Δελφῶν γιά νά μάθουν τήν αἰτία τοῦ κακοῦ πού πλήττει τήν χώρα τους, τήν θεραπεία του, τήν φανέρωση τοῦ φονέα τοῦ Λαΐου. Στήν τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ “Οἰδίπους Τύραννος” ὁ Κρέων λέει: “...ἐκεῖ πού ἔχουμε ἀνάγκη καλύτερα ἀπ’ τό θεό νά μάθουμε τί πρέπει νά γίνει”.

Οἱ ἄνθρωποι συμμορφώνονται πρός τίς ὁδηγίες τῶν θεῶν, ὑπακούουν στίς ἐντολές τους, ὑποτάσσονται στίς βουλές τους. Οἱ Ἀχαιοί στήν αὐλίδα καί στήν Τροία. Ὁ βασιλέας τῆς Ἀθήνας Θησέας στήν τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη “Ἰκέτιδες”: “Ἀφέντρα μου Ἀθηνᾶ, στά λόγια τά δικά σου θά ὑπακούσω”. Ὁ Ὀρέστης πρός τίς ὁδηγίες τοῦ Ἀπόλλωνα (“Ἠλέκτρα” Σοφοκλῆ, “Χοηφόροι” καί “Εὐμενίδες” Αἰσχύλου, “Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις” Εὐριπίδη). Ὁ Αἴας στήν ὁμώνυμη τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ: “Ἀπό δῶ καί πέρα λοιπόν θά ξέρω στούς θεούς νά ὑποχωρῶ...”.

Θεοὶ μιλοῦν πρός ἀνθρώπους. Στίς τραγωδίες τοῦ Αἰσχύλου “Προμηθεύς Δεσμώτης” καί “Εὐμενίδες”, τοῦ Σοφοκλῆ “Αἴας” καί “Φιλοκτήτης”, τοῦ Εὐριπίδη “Ἡρακλῆς Μαινόμενος” καί “Ρῆσος”.

Παρουσία θεῶν. Σέ ἔργα τοῦ ἀρχαίου δράματος θεοὶ καί θεές εἶναι πρόσωπα, χαρακτηῖρες τῶν ἔργων. Στήν τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου “Προμηθεύς Δεσμώτης” ὅλα τά πρόσωπα, ἐκτός ἀπό τήν Ἰώ, εἶναι θεότητες. Στήν τραγωδία “Βάκχαι” τοῦ Εὐριπίδη ὁ Διόνυσος ἔχει δεσπόζουσα θέση καί δράση. Στίς “Τρώαδες” τοῦ Εὐριπίδη ὁ Ποσειδῶνας καί ἡ Ἀθηνᾶ, Στήν τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη “Ρῆσος” ἡ Ἀθηνᾶ καί ἡ Μοῦσα. Στίς “Εὐμενίδες” τοῦ Αἰσχύλου

ὁ Ἀπόλλωνας, οἱ Ἑρινύες καί ἡ Ἀθηνᾶ. Στόν “Ἱππόλυτο” τοῦ Εὐριπίδη ἡ Ἀφροδίτη καί ἡ Ἄρτεμη. Στίς κωμωδίες τοῦ Ἀριστοφάνη “Βάτραχοι” ὁ Διόνυσος καί ὁ Πλούτων, “Εἰρήνη” οἱ Ἑρμῆς, Πόλεμος, Εἰρήνη, Ὀπώρα καί θεωρία στόν “Πλοῦτο” ὁ Ἑρμῆς καί ὁ Πλοῦτος, κ.ἄ.

Ὅπως προκύπτει ἀπό τὰ σωζόμενα κείμενα τοῦ ἀρχαίου δράματος πού ἀντλοῦν ἀπό τήν Ἑλληνική μυθολογία, οἱ θεοί ἔχουν μιά βαθύτερη σχέση μέ τούς θνητούς. Ὁ Ἡρακλῆς εἶναι γιός τοῦ Δία καί τῆς Ἀλκμήνης. Ἡ Ἑλένη κόρη τοῦ Δία καί τῆς Λήδας. Ἐπίσης οἱ Διόσκουροι Κάστωρ καί Πολυδεύκης. Ὁ Διόνυσος εἶναι γιός τοῦ Δία καί τῆς Σεμέλης. Ὁ Ἴων, γενάρχης τῶν Ἰώνων, γιός τοῦ Ἀπόλλωνα καί τῆς Κρέουσας. Γιός τοῦ Ἀπόλλωνα καί ὁ Ἀσκληπιός. Ὁ Ἀχιλλέας γιός τοῦ Πηλέα καί τῆς Νηριήδας Θετίδας. Ἀπό τόν γάμο τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Θήβας Κάδμου μέ τήν θεά Ἀρμονία γεννήθηκε ὁ Πολύδωρος πού εἶχε γιό τόν Λάβδακο καί ἐκεῖνος τόν Λαῖο πατέρα τοῦ Οἰδίποδα.

Ἐκτός ἀπό τὰ προαναφερθέντα πρόσωπα γόνους θεῶν καί ἄλλα πρόσωπα στό ἀρχαῖο δράμα θεωροῦν τόν ἑαυτόν τους τέκνο θεοῦ, ιδίως τοῦ Δία, καί τόν προσφωνοῦν πατέρα.

Οἱ Ἕλληνες δραματικοί ποιητές ἐκφράζουν ὅ,τι ἔνιωθε καί ἐπίστευε ὁ λαός. Οἱ ἄνθρωποι ἔνοιωθαν ὅτι εἶχαν θεϊκή καταγωγή. Ἡ ζωὴ ἔξω ἀπό τό Παράδεισο ματαιώνει τό “καθ’ ὁμοίωσιν”, ἀμαυρώνει τήν εἰκόνα τοῦ θεοῦ, ἀλλά δέν ἐξαλείφει τό “κατ’ εἰκόνα”. Οἱ πιό προικισμένοι στοχαστές καί ποιητές, δραματικοί καί λοιποί, συνελάμβαναν αὐτήν τήν υἱκότητα σέ μεγαλύτερο βαθμό. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος δέν ἀγνοεῖ αὐτό τό γεγονός γι’ αὐτό λέει στούς Ἀθηναίους: “ὥς καί τινες τῶν καθ’ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι. Τοῦ γάρ καί γένος ἐσμέν”. Ἐπίστευαν τίς θεότητες πού γνωρίζουμε, ἀλλά ἔνοιωθαν ὅτι ὑπάρχει ἓνας ἄγνωστος σ’ αὐτούς θεός, γι’ αὐτό ἀφιέρωσαν βωμό “τῷ ἀγνώστῳ θεῷ”. Αὐτόν τόν ἀληθινό θεό, “ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν”, λέει στούς Ἀθηναίους ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν. Ἐτσι μετά τήν ἱεραποστολική ἐργασία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καί στήν πατρίδα μας, ἐμεῖς ἔχουμε τό προνόμιο καί τήν εὐλογία νά πιστεύουμε στόν ἀληθινό Θεό καί νά τοῦ ἀπευθύνουμε τήν προσευχή πού μᾶς ἐδίδαξε ὁ σαρκωθεὶς Λόγος τοῦ Θεοῦ: “Πάτερ ἡμῶν...”

Νίκος Τσιρώνης

ΚΑΛΟ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ !

Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

Ὅμιλίες μέ σκοπό νά βοηθηθοῦμε
στήν πνευματική μας ζωή γίνονται στήν Ἐνορία μας,
στήν Πνευματική ΕΣΤΙΑ τῶν Ἐκδόσεων «ΥΠΑΚΟΗ»,
Μαυρομιχάλη 96 :

- Κάθε **ΚΥΡΙΑΚΗ** πρωΐ, μετά τήν Θ. Λειτουργία,
ἀπό τίς 11:30 ἕως τίς 1:30 τό μεσημέρι,
μέ γενικό Θέμα:
«Διάγνωση καί θεραπεία τῶν προβλημάτων
τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς μέ ὁδηγό τίς
“ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ” τοῦ Ἁγίου Ἀγνουστίνου».

Κατά τήν διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θέματος γίνεται διάλογος μέ τοὺς ἀκροατές.

Πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς ὁμιλίας παρατίθεται δωρεάν ἓνα μικρό πρόγευμα
πρός ἀναψυχήν τῶν προσερχομένων εὐθύς μετά τή Θ. Λειτουργία.

Οἱ Συνάξεις τῆς ΚΥΡΙΑΚΗΣ θά διακοποῦν κατά τόν μῆνα Ἰούλιο.

Κάθε ΤΡΙΤΗ

- Τά **ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ** τῆς ΤΡΙΤΗΣ, ὁλοκληρώθηκαν στίς 28 Μαΐου.
Τά Θεολογικά μαθήματα θά ἐπαναρχίσουν στήν 1η Ὀκτωβρίου 2013.
- **Η ΣΧΟΛΗ ΣΥΖΥΓΩΝ & ΓΟΝΕΩΝ** περάτωσε καί αὐτή τόν κύκλο τῶν
σεμιναρίων στίς 28 Μαΐου καί θά ἐπαναλειτουργήσῃ στίς 5 Νοεμβρίου 2013.
Ἐπεύθυνος Συνάξεων: π. Βασίλειος Βολουδάκης.

- Κάθε **ΤΕΤΑΡΤΗ** ἀπόγευμα, στό Παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου μετά τόν
Ἑσπερινό καί τήν Παράκληση οἱ ὁμιλίες ἔχουν γενικό Θέμα: «Μέ ὁδηγό τήν
Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη».

Θά διακοποῦν κατά τοὺς μῆνες Ἰούλιο καί Αὐγουστο.

Ἐπεύθυνος - Συντονιστής: π. Φίλιππος Μίαρης.

